

Súd: Okresný súd Zvolen
Spisová značka: 19C/25/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723201443
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Tagaj
ECLI: ECLI:SK:OSZV:2023:6723201443.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Zvolen v konaní pred sudcom JUDr. Michalom Tagajom, v právnej veci žalobcu: A. B., C. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. E. X, XXX XX F., občan SR, zast. Mgr. Ivan Bugri, advokát, so sídlom Námestie SNP 23, 960 01 Zvolen, proti žalovanému: Slovenská republika, zast. Ministerstvom vnútra SR, so sídlom Pribinova 2, 812 71 Bratislava – mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 5 411,42 Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný **z a p l a t iť** žalobcovi sumu 5 411,42 Eur a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je povinný **n a h r a d iť** žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % a to do 15 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 08.04.2023 domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 5 411,42 Eur z titulu nároku na náhradu škody, ktorá vznikla žalobcovi ako jednotlivcovi porušením únieového práva žalovaným.

2. Skutkové tvrdenia žalobcu:

2.1 žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru (ďalej aj „HaZZ“), pričom vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere (ďalej aj „ZoHaZZ“). Štátnu službu aktuálne vykonáva v služobnej hodnosti nadporučík, vo funkcii technik-špecialista v čate „B“ na Okresnom riaditeľstve HaZZ vo Zvolene, na hasičskej stanici v Krupine;

2.2 do HaZZ nastúpil od 27.06.2013 a prácu hasiča ku dňu podania žaloby vykonáva viac ako 10 rokov;

2.3 služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne (§ 86 ZoHaZZ) a to tým spôsobom, že pracovná zmena sa skladá z výkonu služby, po ktorom nasleduje služobná pohotovosť na pracovisku (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ – ďalej aj „určená služobná pohotovosť“). Jedna pracovná (služobná) zmena hasiča sa teda skladá z: (1.) výkonu služby a (2.) určenej služobnej pohotovosti;

2.4 do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17 hodín výkonu služby a 7 hodín určenej služobnej pohotovosti (t. j. v pomere 17/7). S účinnosťou od 01.01.2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín služobnej pohotovosti (t. j. v pomere 16/8). Celkovo v rámci jednej pracovnej zmeny strávi žalobca ako hasič na pracovisku sústavne minimálne 24 hodín. Okrem určenej pohotovosti, ktorú odpracuje počas každej pracovnej zmeny, mu ako hasičovi môže byť (a aj pravidelne býva) nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ (ďalej aj „nariadená služobná pohotovosť“) a to napr. v prípade, ak je nevyhnutné zabezpečiť personálnu obsadenosť v mieste výkonu služby v dôsledku absencie niektorého z kolegov, pri rozsiahlych požiaroch, živelných pohromách resp. iných udalostiach vyžadujúcich zvýšený počet

hasičov, na zastupovanie kolegov, ktorí nemôžu nastúpiť do služby z dôvodu náhlych nepredvídateľných okolností a pod.;

2.5 obe služobné pohotovosti, či už určená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ, rovnako ako ani nariadená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ, sa nezapočítavajú do pracovného času a výkon týchto služobných pohotovostí nie je rozlíšený ani na výplatnej páske za príslušný kalendárny mesiac, kde je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti. Za vykonávanie určenej služobnej pohotovosti (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ) je hasič odmeňovaný za každú hodinu pohotovosti peňažnou náhradou vo výške 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu (ak je služobná pohotovosť vykonávaná v bežný služobný deň), resp. peňažnou náhradou vo výške 30% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak je služobná pohotovosť vykonávaná v deň služobného pokoja (v deň štátneho sviatku). Podľa výšky náhrady poskytovanej za výkon pohotovosti, ktorá závisí od toho, či je pohotovosť vykonávaná v bežný služobný deň alebo v deň služobného pokoja, je určená služobná pohotovosť rozlišovaná resp. označovaná aj ako tzv. „15%-ná pohotovosť“ a „30%-ná pohotovosť“;

2.6 samotný výkon služobnej pohotovosti je rozdelený na: (a) aktívnu časť služobnej pohotovosti – v prípade, ak je nahlásený výjazd (pri požiari, živelnej udalosti, havárii a pod.) sa služobná pohotovosť mení na prácu nadčas, a (b) neaktívnu časť služobnej pohotovosti. Určené služobné pohotovosti sú určované na čas nočných hodín. Do konca roka 2021 (v čase rozvrhu pracovných zmien 17/7) boli služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:30 – 05:30 hod., od začiatku roka 2022 (pri rozvrhu pracovných zmien 16/8) sú služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:00 – 06:00 hod.;

2.7 v prípade, ak je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a ako hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa táto služobná pohotovosť na prácu nadčas. Keďže v mieste výkonu služby – na hasičskej stanici v Krupine sa striedajú 3 hasičské zmeny – čaty „A“, „B“ a „C“, pracovný čas hasiča je rozvrhnutý tak, že každý tretí deň odsluží každá hasičská zmena 24 hodín a následne majú príslušníci v tejto zmene dva dni voľna. Ide teda o nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, ktorého časť pripadá na tzv. určenú služobnú pohotovosť (§ 86 ods. 2 ZoHaZZ v spojení s § 92 ods. 1 ZoHaZZ). Nakoľko sa striedajú tri hasičské zmeny – prvá čata „A“, druhá čata „B“ a tretia čata „C“, sú služobné zmeny hasičov (t. j. pracovný čas) rozvrhnuté v zásade tak, že každý tretí deň hasič odsluží (minimálne) 24 hodín v rámci zmeny a následne má dva dni voľna. Vzhľadom na takéto rozvrhnutie služobného času každá hasičská zmena mesačne odsluží aspoň 10 pracovných zmien, pričom v niektorých mesiacoch je to až 11 zmien. V niektorých týždňoch hasiči odslužia 2 zmeny týždenne (48 hodín) a v niektorých týždňoch na hasiča vyjdú 3 zmeny týždenne (72 hodín) a to v závislosti od toho, na ktoré dni im pripadnú dni služobných zmien v týždni (v prípade, ak hasič má zmenu v pondelok, ďalšie zmeny mu pripadnú na štvrtok a nedeľu, čo sú 3 zmeny v týždni);

2.8 pri takto stanovenom rozvrhnutí služobného času má teda hasič stráviť v službe minimálne 240 hodín (pri 10 zmenách za mesiac) až 264 hodín mesačne (pri 11 zmenách za mesiac). Do tohto rozsahu pritom nie sú zahrnuté hodiny nadčasov, keďže častokrát sa stane, že pred koncom služby (napr. o 05:00 hod. ráno) je vyhlásený poplach a je potrebné ísť vykonať výjazd k požiaru, ktorého hasenie trvá 5 hodín – v takomto prípade teda hasič strávi v práci v rámci jednej zmeny 29 hodín nepretržite). Vzhľadom na uvedené, služobný čas hasiča je rozdelený tak, že každý hasič v zmenovej službe má za rok (365 dní), pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň, odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní / 3 zmeny). Ročne je to teda priemerne 2920 odpracovaných hodín (121,67 zmenových služieb x 24 hodinová služba);

2.9 v žalovanom období marec 2020 – február 2023 vrátane, len v rámci samotnej určenej služobnej pohotovosti (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ) priamo nadväzujúcej na výkon zmenovej služby (teda v tzv. 15%-nej a 30%-nej pohotovosti) žalobca odpracoval: - v období od marca 2020 do decembra 2020 vrátane: 475,84 hodín, v období od januára 2021 do decembra 2021 vrátane: 594,55 hodín, v období od januára 2022 do decembra 2022 vrátane: 632,89 hodín a v období od januára 2023 do februára 2023 vrátane: 72 hodín. Za žalované obdobie tak žalobca odpracoval spolu 1 775,28 hodín určenej služobnej pohotovosti. Za žalované obdobie žalobca pritom celkovo odpracoval spolu 1 927,26 hodín služobnej pohotovosti (určenej + nariadenej), pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mu nebola započítaná do pracovného času;

2.10 jeho priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia od januára 2020 do novembra 2022 vrátane, dosiahol 50,79 hodín týždenne.

2.11 počas celého trvania služobnej pohotovosti, t. j. počas všetkých hodín, ktoré odsluží v rámci služobnej pohotovosti, sa ako hasič musí zdržiavať na pracovisku, t. j. na hasičskej stanici, z tohto miesta sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy počas celej doby služobnej pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Ak je vyhlásený výjazd, vykonáva sa do jednej minúty od nahlásenia, preto musí byť

počas služobnej pohotovosti oblečený v služobnej rovnošate a musí byť fyzicky aj psychicky pripravený okamžite vykonať výjazd na miesto určenia. Teda aj napriek tomu, že časť služobnej pohotovosti tvorí aj tzv. „neaktívna časť“, počas ktorej hasiči čakajú na vyhlásenie výjazdu, tak aj tento časový úsek je povinný tráviť na pracovisku a celý čas musí byť okamžite pripravený poskytnúť zamestnávateľovi svoje služby – vykonať služobný zásah. Napriek uvedeným skutočnostiam sa však služobná pohotovosť (t. j. všetky hodiny „neaktívnej časti“ služobnej pohotovosti) nezapočítava do pracovného času a teda tieto odpracované hodiny nie sú považované za odpracovaný čas. Zjednodušene povedané, napriek tomu, že v práci žalobca strávi v rámci každej jednej zmeny minimálne 24 hodín, tak v súčasnosti 8 hodín z tohto času (do konca roku 2021 to bolo 7 hodín), ktoré strávi na pracovisku pripravený na výkon práce, nie je považovaných za pracovný čas;

2.12 z takto nereálne vykazovaného fondu pracovného času, ktorý reálne nezohľadňuje odslúženú služobnú pohotovosť sa potom javí, že jeho priemerný týždenný pracovný čas neprekračuje 48 hodín, čo je však pravidelne v absolútnom rozpore so skutočnosťou. Jeho priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia pravidelne značne presahoval nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka HaZZ tak, ako to ustanovuje § 85 ods. 2 ZoHaZZ, ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín tak, ako to ustanovuje článok 6 písm. b) Smernice. K tejto skutočnosti pritom dochádza v dôsledku skutočnosti, že žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti mu nie je započítavaná do fondu pracovného času, keďže vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj „Smernica“) a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora. Formálne sa teda javí, že ZoHaZZ by mal byť v súlade so Smernicou ako právnym aktom únieového práva, keďže ZoHaZZ deklaruje prebratie tejto Smernice do nášho zákona. Toto však v skutočnosti nie je pravdou, a to z dôvodu, že ZoHaZZ umožňuje služobnému úradu, aby pracovný čas príslušníka HaZZ (hasiča) bol rozvrhnutý tak, že tento pravidelne a de facto sústavne prekračuje Smernicou stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Zo žiadneho ustanovenia ZoHaZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, pričom v skutočnosti sa čas služobnej pohotovosti nezapočítava do služobného (pracovného) času príslušníka HaZZ. Nakoľko ZoHaZZ nepovažuje služobnú pohotovosť hasičov za súčasť ich služobného času, tak práve v tejto skutočnosti spočíva rozpor ZoHaZZ s únieovým právom, konkrétne s ustanovením článku 2 ods. 1 Smernice, ako aj judikatúrou Súdneho dvora. V dôsledku vnútroštátnej právnej úpravy ZoHaZZ, ktorá je čo sa týka posudzovania pracovného času v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice ako aj konštantnou judikatúrou Súdneho dvora, nie je cca. 1/3 zo všetkých ním reálne odslúžených hodín v práci považovaných za pracovný čas. Nezapočítavanie služobnej pohotovosti do fondu pracovného času sa potom nevyhnutne premieta do skutočnosti, že formálne („na papieri“) síce odpracuje priemerne menej než 48 hodín týždenne, avšak v skutočnosti jeho priemerný týždenný pracovný čas pravidelne presahuje maximálny týždenný pracovný čas stanovený v čl. 6 písm. b) Smernice;

2.13 škoda, ktorej náhrady sa touto žalobou žalobca domáha, vznikla v mieste výkonu služobnej činnosti žalobcu, ktorým je Hasičská stanica v Krupine – t. j. okres Zvolen, pričom tu nastala aj samotná skutočnosť, ktorá zakladá žalobou uplatnený nárok na náhradu škody. Žalobca je fyzickou osobou, ktorá má trvalý pobyt v Krupine. Žalobca žalobu podáva ako jednotlivec, ktorého právo vyplývajúce zo Smernice bolo žalovaným porušené (Smernica nebola správne resp. z materiálneho hľadiska v časti vôbec transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do ustanovení ZoHaZZ, pričom ustanovenia ZoHaZZ sú v rozpore s článkom 2 ods. 1 a článok 6 písm. b) Smernice) a toto porušenie spôsobilo žalobcovi škodu, ktorej nahradenia v peniazoch sa touto žalobou domáha. Právny poriadok Slovenskej republiky neobsahuje žiadny špecifický právny predpis či konkrétne ustanovenie pre posudzovanie náhrady škody, ktorá vznikla poškodenému porušením práva Únie, a to či už by išlo o základ takéhoto nároku, alebo určenie jeho výšky. Pri absencii konkrétnej právnej úpravy je pri posudzovaní takéhoto nároku v našich podmienkach nutné vychádzať zo zásad, ktoré na tento účel všeobecne stanovil Súdny dvor – t. j. dodržať podmienky efektivity, ekvivalencie a primeranosti. Pokiaľ ide o právne posúdenie žalovaného nároku, žalobou uplatnený nárok je pri absencii explicitnej vnútroštátnej úpravy nároku na náhradu škody z porušenia práva Únie jednotlivcovi potrebné posudzovať analogicky podľa ustanovení právneho poriadku Slovenskej republiky, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie - týmito ustanoveniami sú ustanovenia § 11 - § 13 Občianskeho zákonníka, upravujúce nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada sa poskytuje aj v peniazoch;

2.14 je zrejmé, že dlhoročne dochádza k porušovaniu osobnostných práv žalobcu na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity spočívajúce v porušení práva na primeranú dobu odpočinku, ako aj k porušeniu práva na súkromie a rodinný život, a to v príčinnej súvislosti s tým, že v dôsledku

nezapočítania hodín služobnej pohotovosti do pracovného času reálne odpracoval viac, než pripúšťa článok 6 písm. b) Smernice. Jeho osobnostné práva sú pritom porušované sústavne a dlhoročne, nielen teda počas žalovaného obdobia. Jeho práca hasiča je pritom veľmi zodpovednou prácou, ktorú vníma ako poslanie. Pri svojej práci neraz nasadzuje svoj vlastný život, preto o to viac nevyhnutne a dôvodne potrebuje dostatočný odpočinok po práci na regeneráciu fyzických a psychických síl, čoho sa mu však v dôsledku sústavného porušovania práva na primeranú dobu odpočinku nedostáva. Skutočnosť, že trávi neprimerane dlhý čas v práci má pritom veľmi nepriaznivý vplyv na kvalitu jeho života a negatívne sa prejavuje aj na jeho osobnom a rodinnom živote, keďže na úkor jeho rodiny a osobného života trávi neprimerane dlhý čas v práci. V dôsledku porušovania práva na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas prichádza o čas, ktorý by chcel a mohol venovať rodine a iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením (predtým hrával futbal, ale vzhľadom na dĺžku jeho pracovného času a smeny v práci sa už futbalu nevenuje). Negatívne dôsledky tohto stavu sa u neho prejavujú o to intenzívnejšie tým, že je otcom dvoch maloletých detí – synov G. a A.. V čase podania žaloby je navyše jeho manželka v ôsmom mesiaci tehotenstva a o to viac potrebuje jeho pomoc pri starostlivosti o deti a domácnosť, čo však on vzhľadom na čas, ktorý strávi v práci, môže robiť len v obmedzenej miere, čo sa potom samozrejme negatívne prejavuje aj na ich partnerskom vzťahu. Už z týchto skutočností je zrejmé, že akýkoľvek čas, ktorý by mohol stráviť s deťmi a nevyhnutnou pomocou manželke, je pre neho a jeho rodinu obzvlášť dôležitý. O to viac preto negatívne vníma skutočnosť, že je nútený v práci tráviť aj ten čas, ktorý by pri dodržiavaní Smernice mohol a chcel tráviť s jeho najbližšími. Častokrát pritom odpracuje aj 8 hodín nad rámec maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času, keďže bežne pracujú 53 - 56 hodín týždenne. Tých približne 5 až 8 hodín týždenne, ktoré strávi v práci viac oproti tomu, čo umožňuje Smernica, by inak mohol venovať práve jeho rodine. Ako hasič slúžiaci v minimálne 24 hodinovej zmene pracuje „od rána do rána“, v dôsledku čoho má úplne prevrátený spánkový režim. Keďže musí byť v práci počas noci bdely, je zvyknutý spať po návrate zo služby cez deň a potom zas v noci má problém zaspáť, čo sa samozrejme prejavuje aj na jeho vyčerpanosti a nervozite. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že ak by boli služobné zmeny hasičov rozvrhnuté tak, aby nedochádzalo k prekročovaniu maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času, služobné pohotovosti by buď už vôbec neexistovali, alebo by časovo vychádzali mimo nočných hodín. Tento stav pritom u neho pretrváva už dlhoročne, pričom obzvlášť nepriaznivo ho pociťuje práve v posledných rokoch, odkedy sa stal otcom. Mrzí ho, že rodine nemôže venovať ten čas, ktorý by inak mohol, ak by nemusel tráviť neprimerane dlhý čas v práci. Na nejaké osobné záujmy či iné mimopracovné aktivity mu už potom neostáva takmer žiadny čas, čo sa negatívne prejavuje aj na jeho psychickej pohode. Vzhľadom na uvedené, v dôsledku toho, že trávi v práci aj ten čas, ktorý by pracovať nemal, ak by bola predmetná Smernica dodržaná, je tak porušované aj jeho základné právo na ochranu súkromia a rodinného života. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu na zdravotnom stave, zatiaľ sa to neprejavuje. V podstate je tam len tá ospalosť, skôr ide o zásah do jeho osobného života, kedy po službe nemá dostatok času venovať sa manželke, deťom - taktiež je komplikované vôbec plánovať výlety. Často je problém, najmä pokiaľ dôjde k PN ostatných členov čaty. Tento rok ešte nečerpá ani aktuálnu dovolenku a toto sa deje každý rok. Má teda ešte nevyčerpanú starú dovolenku. Svoju prácu má rád, len nie je fér, že tam musia tráviť až toľko času. Keď na to upozorňovali bývalého riaditeľa, tak ich v podstate vysmial, že čakateľov je dosť. Pred nástupom do zboru boli oboznámení s podmienkami, napríklad s nerovnomerne rozvrhnutým pracovným časom, ale človek nevie všetko hneď - trvá nejaký čas, kým sa človek zorientuje. Celkovo najviac za zásah považuje, resp. pociťuje v tom smere, že mu je to ľúto za ich deti. Pokiaľ ide o tú skutočnosť, že po 24-hodinovej službe by mali mať 48-hodín voľno- nie vždy tomu tak je. Počas septembra 2023 napríklad odrobil až 300 hodín. Pokiaľ ide o čas počas 16-hodinovej pohotovosti, po skončení 8-hodinovej smeny, nedá sa povedať, že by mohol odдыхovať, nakoľko má veľa povinností - nielen čo sa týka lezenia, ale aj taktiež strojnú a protiplynovú službu, čiže musí mať na starosti ošetrovanie dýchacích prístrojov, plynových fliaš a podobne. Čo sa týka odдыхovej miestnosti, majú len gauče, nemajú tam posteľe. Pokiaľ ide o prácu nadčas - v podstate plánovač, čo je veliteľ čaty, im vždy má naplánovať čerpanie nadčasov, nakoľko po polroku fond nadčasov zmizne, t.z. že prioritne musia čerpať nadčasy pred dovolenkami. Napríklad, ak pracuje počas sviatkov ako 1.septembra, tak do nadčasov im nedávajú celý fond 24 hodín, ale len 16 hodín. Pokiaľ si nevyčerpá nadčasy, tak zmiznú zo systému. Aj toto je vlastne dôvod, prečo ešte čerpá starú dovolenku. Taktiež v danom prípade porušovaním článku 6 písm. b) Smernice je porušované aj základné právo na ochranu zdravia, ktoré je ako jedno z najvýznamnejších osobnostných práv zakotvené v článku 40 Ústavy SR. Z úvodných ustanovení Smernice, v ktorých sú uvedené dôvody jej prijatia a ciele ňou sledované, totiž vyplýva, že jej normotvorca vychádzal z faktu, že je ešte stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a musia sa preto bezodkladne zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich

ochrany, pričom tento cieľ by sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci by preto mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem "odpočinok" sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. v dňoch, hodinách, resp. ich časti. Pracovníkom krajín Európskej únie sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času; „primeraný odpočinok" znamená, že pracovníci majú pravidelný čas odpočinku, trvanie ktorého je vyjadrené v jednotkách času a ktorý je dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie;

2.15 z konštantnej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody vzniknutej porušením úniového práva zo strany členského štátu v prípade, ak sú splnené 3 podmienky, a to: (1) cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, (2) existencia škody resp. ujmy, (3) priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou, spôsobenou poškodeným jednotlivcom. V prípade, že sú splnené všetky tri vyššie uvedené podmienky, je štát povinný napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu. Podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnej právnej úprave nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). Poskytnutá náhrada škody musí spĺňať aj požiadavku primeranosti tak, aby dostatočne sanovala ujmu, ktorá poškodenému jednotlivcovi vznikla;

2.16 pri rešpektovaní zásady ekvivalencie a zásady efektivity je pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody porušením úniového práva Únie štát – t. z. žalovaný Slovenská republika, keďže neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie dodržania požiadavky vyplývajúcej z článku 6 písm. b) Smernice, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijal vnútroštátnu právnu úpravu zákonom č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ktorý umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi HaZZ (hasičovi) jeho služobný čas takým spôsobom, že tento pravidelne presahuje maximálnu hranicu 48-hodinového týždenného pracovného času. Za žalovaný štát v tomto spore v zmysle § 135 ods. 1 CSP koná Ministerstvo ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor, pričom Ministerstvo bolo tiež aj garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore;

2.17 v zmysle judikatúry Súdneho dvora absolútna objektívna zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú porušením úniového práva je daná bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia úniového práva dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť. Ide o zodpovednosť za škodu bez možnosti liberácie a exkulpácie;

2.18 pokiaľ ide o spôsob výpočtu výšky náhrady škody, vnútroštátny právny poriadok Slovenskej republiky nemá špeciálnu právnu úpravu pre nárok na náhradu škody vzniknutej jednotlivcovi porušením práva Únie zo strany štátu v dôsledku nesprávneho prebratia (transpozície) Smernice do nášho právneho poriadku, a to tak pokiaľ ide o základ nároku, ako ani pokiaľ ide o stanovenie pravidiel na spôsob výpočtu tohto nároku. Z judikatúry Súdneho dvora, na ktorú podrobne poukázal, vyplýva, že náhrada škody musí spĺňať požiadavky primeranosti, efektivity a ekvivalencie. Od určenej služobnej pohotovosti sa nariadená služobná pohotovosť (vyššie citovaný § 92 ods. 2 ZoHaZZ) odlišuje tým, že príslušník HaZZ je na výkon služby privolaný mimo svojho pracovného času, t. j. mimo rozpisu svojich pravidelných služobných zmien a to spravidla z domu. Je to tak napr. v prípade náhle potreby privolania väčšieho počtu hasičov ak dôjde k živeľnej pohrome resp. inej závažnej udalosti, ktorá si vyžaduje zásah väčšieho počtu príslušníkov, než ktorí sú v službe v rámci pracovných zmien. Základný rozdiel je v tom, že zatiaľ čo určenú služobnú pohotovosť hasič vykonáva v rámci každej jednej pracovnej zmeny a nachádza sa v práci na hasičskej stanici, na výkon nariadenej pohotovosti je privolaný do služby mimo svojho bežného služobného času a to spravidla v čase, keď sa nachádza v domácom prostredí príp. inde (avšak mimo miesta výkonu služby). Za výkon takejto nariadenej pohotovosti sa poskytuje vyššia peňažná náhrada, než za výkon určenej služobnej pohotovosti, keďže: za určenú služobnú pohotovosť sa poskytuje peňažná náhrada vo výške 15% (v bežné služobné dni) resp. 30% (v dni služobného pokoja) zo sumy, ktorou je príslušná časť služobného platu, za každú odslúženú hodinu pohotovosti a za nariadenú služobnú pohotovosť v mieste výkonu služby (keď je hasič privolaný z domova do služby na hasičskú stanicu) je poskytovaná peňažná náhrada vo výške 50 % (v bežné pracovné dni) resp. 100% (v dni služobného pokoja) zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, za každú odslúženú hodinu pohotovosti. Vzhľadom na rozhodujúce skutkové a právne okolnosti tejto veci má žalobca za to, že ustanovenie § 122 ZoHaZZ je práve takým ustanovením, ktoré je z hľadiska analógie

iuris „najbližšie“ prejednávanej veci na to, aby jeho aplikáciou bolo možné určiť primeranú výšku náhrady škody. Aj výšku nemajetkovej ujmy je potrebné určiť spôsobom, ktorý najviac a najlepšie zohľadňuje okolnosti, za ktorých táto ujma vznikla. Hodiny služobnej pohotovosti, ktoré žalobcoví neboli započítané do služobného času, je možné analogicky posúdiť ako odpracované mimo rozvrhnutia služobného času (čo je práve rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadenou služobnou pohotovosťou podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ), keďže služobný čas by mal byť rozvrhnutý tak, aby k porušovaniu jeho práv nedochádzalo, pričom k tomuto porušovaniu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti, ktorá sa mu však nezapočítavala do služobného (pracovného) času. Žalobca má preto za to, že primeranú náhradu škody v tomto prípade predstavuje rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 1 ZoHaZZ a peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, a to za každú jednu odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti počas žalovaného obdobia. Vychádzajúc tak z určenia výšky nemajetkovej ujmy ako rozdielu náhrady uvedenej v § 122 ods. 1 ZoHaZZ (15% alebo 30% peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ (vo výške 50% z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) je v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti počas pracovných dní možné určiť výšku nemajetkovej ujmy ako súčin počtu odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35% peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50% - 15%) a v prípade určenej služobnej pohotovosti odpracovanej v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20% peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50% - 30%). Uvedeným spôsobom stanovená a touto žalobou uplatňovaná primeraná náhrada škody teda predstavuje rozdiel medzi výškou náhrady pri nariadenej služobnej pohotovosti (50% zo sumy príslušnej časti služobného platu podľa § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ) a výškou náhrady za určenú služobnú pohotovosť (15% zo sumy príslušnej časti služobného platu podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ a 30% z tejto sumy ak ide o deň služobného pokoja), t.j. vo výške zodpovedajúcej 35%, resp. 20% zo sumy, ktorá je príslušnou časťou služobného platu (50% - 15% = 35%, a v prípade ak ide o deň služobného pokoja 50% - 30% = 20%). Takýto spôsob výpočtu náhrady škody spĺňa odškodňovaciu úlohu, je v súlade s uvedenou judikatúrou Súdneho dvora a zároveň spĺňa aj požiadavku primeranosti, pričom nie je sumou neprimerane vysokou. Poznajúc argumentáciu žalovaného v obdobných sporoch, žalobca zdôrazňuje, že touto žalobou si neuplatňuje mzdomý nárok, ale domáha sa náhrady škody porušením únieového práva, pričom takýto spôsob výpočtu žalovaného nároku si zvolil len z dôvodu, že neexistuje právna úprava, ktorá by presne stanovovala spôsob výpočtu náhrady škody v takýchto prípadoch. Keďže žalobou uplatnený nárok na náhradu škody sa nezakladá na tvrdení, že je za výkon služobnej pohotovosti odmeňovaný inak (v nižšej sume), než za ostatný jeho služobný čas, tak poukazovanie žalovaného na citovanú časť bodu 98 rozsudku C 742/19 je zo strany žalovaného len očividnou snahou zahmlievať, čo je podstatnou sporu.

2.18.1 Za obdobie marec 2020 – december 2020 bol fond pracovného času 1 756 hodín, spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ bola v rozsahu 475,84 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2020 pripadá v priemere 43,71 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2020 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 51,06 hodín (2 231,84 hodín : 43,71 týždňov). V období marec 2020 až december 2020 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 454,84 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu, a 21 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v tomto období nevykonával. Nemajetková ujma za rok 2020 (marec 2020 – december 2020 vrátane) tak predstavuje spolu sumu 1 348,84 Eur.

2.18.2 Za obdobie január 2021 - december 2021 bol fond pracovného času 1 989,10 hodín, spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 642,28 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2021 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2021 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 50,47 hodín (2 631,38 hodín : 52,14 týždňov). V období január 2021 až december 2021 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 566,55 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 28 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená

podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v tomto období odpracoval v rozsahu 47,73 hodín. Nemajetková ujma za rok 2021 (január 2021 – december 2021 vrátane) tak predstavuje spolu sumu 1 856,91 Eur.

2.18.3 Za obdobie január 2022 - december 2022 bol fond pracovného času 1 967,25 hodín, spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 737,14 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2022 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2022 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 51,87 hodín (2 704,39 hodín : 52,14 týždňov). V období január 2022 až november 2022 vrátane podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval žalobca 584,89 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 48 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v tomto období odpracoval v rozsahu 104,25 hodín. Nemajetková ujma za rok 2022 (január 2022 – december 2022 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 1 968,65 Eur.

2.18.4 Za obdobie január 2023 a február 2023 bol fond pracovného času 306 hodín, spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 72 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2023 pripadá v priemere 8,43 pracovných týždňov, čo potom v jeho prípade znamená, že za uvedený časový úsek roku 2023 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 44,84 hodín (378 hodín : 8,43 týždňov). V období január 2023 až február 2023 vrátane podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval žalobca 64 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 8 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v tomto období nevykonával. Nemajetková ujma za rok 2023 (január 2023 – február 2023 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 237,02 Eur.

2.18.5 Celková výška náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch, za žalované obdobie marec 2020 až február 2023 vrátane, teda pri odpracovaných hodinách určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 1 775,28 hodín predstavuje súhrnne sumu vo výške 5 411,42 EUR, ktorej zaplata sa touto žalobou domáha;

2.19 pokiaľ o splatnosť jednotlivých dielčích nárokov na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy, tieto nároky vznikajú postupne a osobitne za každý jednotlivý mesiac, v ktorom boli práva žalobcu porušované, a to vždy ku dňu splatnosti mzdy za daný mesiac. Vzhľadom na povahu týchto nárokov nemajetková ujma vznikla každý mesiac po tom, čo v priamej súvislosti s porušením jeho práv táto jeho ujma nebola kompenzovaná v služobnom plate navyše o 35 % resp. 20 % (teda „doplatkom“ do sumy 50% za každú odpracovanú hodinu určenej služobnej pohotovosti, ako keby bola táto odpracovaná ako nariadená služobná pohotovosť podľa § 122 ods. 1 písm. a) ZoHaZZ), preto za rozhodujúci moment pre vznik tejto ujmy považuje výplatný termín. U príslušníkov HaZZ je mzda splatná vždy k 10. dňu nasledujúceho mesiaca za predchádzajúci mesiac. Splatnosť mzdy za mesiac marec 2020 teda nastala dňa 10.04.2020, pričom žaloba bola súdu doručená dňa 08.04.2020. Vzhľadom k všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe vyplývajúcej z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka si preto touto žalobou žalobca uplatňuje nárok spätne za obdobie 3 rokov pred podaním tejto žaloby, a to počínajúc splatnosťou mzdy za mesiac marec 2020 (ktorá nastala 10.04.2020);

2.20 k pôsobnosti Smernice 2003/88/ES na hasičov (teda nepochybne aj hasičov - príslušníkov HaZZ) poskytol záväzný výklad Súdny dvor vo svojej judikatúre, a to napr. v rozsudku v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 zo dňa 05.10.2004 vo veci Pfeiffer, rovnako aj v uznesení vo veci C-52/04 zo dňa 14.07.2005 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg – „činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej hasičskej služby, akou je verejná služba, o ktorú ide v konaní vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článku 6 bodu 2 smernice 93/104 v zásade odporuje prekročenie maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas vrátane pohotovosti na určenom mieste“. V tomto prípade je potrebné zdôrazniť, že činnosti, ktoré vykonávajú príslušníci HaZZ (teda aj žalobca), sa nijako neodlišujú, pokiaľ ide o rámec výkonu činností a ich povahu, od tých činností, ktoré viedli k vydaniu predmetného rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg, a teda tento záväzný výklad Súdneho dvora týkajúci sa Smernice 89/391/EHS je nepochybne možné uplatniť aj v tejto právnej veci. Aj vzhľadom na túto skutočnosť ustanovenia Smernice 2003/88/ES, ako aj Smernice 89/391/EHS, sa vzťahujú aj na hasičov – príslušníkov HaZZ v Slovenskej republike v celom rozsahu. Napokon Súdny dvor aj v ťažiskovom rozsudku C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci

Günter Fuß úplne jednoznačne uviedol a záväzne judikoval, že z rozsahu úpravy Smernice 2003/88/ES nie sú vyňatí ani hasiči (teda úplne nepochybne ani hasiči - príslušníci HaZZ);

2.21 pokiaľ žalovaný namieta nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie, svoje tvrdenia v tomto smere nepodporuje žiadnou podrobnejšou právnou argumentáciou a zároveň zjavne „prehliada“, že otázka pasívnej vecnej legitímácie členského štátu v prípade škody spôsobenej jednotlivcovi porušením únievého práva je založená na konštantnej judikatúre Súdneho dvora. Prijatie všetkých opatrení vnútroštátneho práva potrebných na vykonanie právne záväzných aktov Európskej únie (teda aj smerníc) je v zmysle článku 291 Zmluvy o fungovaní Európskej únie uložené priamo samotným členským štátom. Práve preto členské štáty zodpovedajú za škodu vzniknutú porušením únievého práva v prípade nesprávne transponovanej smernice, resp. v prípade uplatňovania právneho predpisu, do ktorého bola smernica prebratá takým spôsobom, že sa nedosahuje cieľ smernice (v tomto prípade maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas) a to za splnenia predpokladu, že sú splnené 3 podmienky na vznik zodpovednosti štátu za takúto škodu v zmysle judikatúry Súdneho dvora. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora môže náhradu takejto škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj priamo štát, pričom únievé právo nijako nebráni ani tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. Keďže žalobou uplatnený nárok na náhradu škody má svoj základ v porušení práva vyplývajúceho zo Smernice, ku ktorému došlo v čase, keď žalobca vykonával služobný pomer k štátu, je aj z tohto hľadiska pasívne vecne legitímovaným štát (t. j. žalovaný), nie štátny orgán, ktorý v mene štátu konal, pretože v takýchto prípadoch za konanie štátneho orgánu taktiež zodpovedá štát;

2.22 výpočet týždenného pracovného času, ktorý žalovaný uvádza a z ktorého má vyplývať, že priemerný týždenný pracovný čas hasiča predstavuje 47,84 hodín, je v absolútnom rozpore s realitou. Žalovaný totiž vo svojom „výpočte“ na jednej strane nezohľadňuje tie údaje resp. počet hodín, ktoré nevyhnutne každý hasič odpracuje, na strane druhej úplne opačným a nesprávnym spôsobom zohľadňuje a odpočítava tie sumy hodín, ktoré sa pri výpočte priemerného týždenného pracovného času priamo v zmysle Smernice zohľadňovať nemajú. Žalovaný v úplnom rozpore so zmyslom článku 16 písm. b) Smernice pri jeho výpočte priemerného týždenného pracovného času odpočítal teoretický počet dovolení („33 zmien za tri roky“ a „6 zmien dodatkovej dovolenky za tri roky“?) a takto umelo znížil dĺžku priemerného týždenného pracovného času. Predmetný článok Smernice, ktorý dokonca sám žalovaný cituje, však jednoznačne hovorí, že „doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne“. Žalovaným uvádzaný „výpočet“ údajného priemerného týždenného pracovného času hasiča je absolútne nereálny a zavádzajúci. Ak by malo byť pravdivé a vecne správne tvrdenie žalovaného o tom, že priemerný pracovný čas hasiča je 47,84 hodín týždenne, znamenalo by to, že článok 6 písm. b) Smernice nebol v podmienkach činnosti HaZZ nikdy porušený a už len preto by všetky doterajšie žaloby hasičov v obdobných sporoch museli byť nevyhnutne zamietnuté. Opak je však pravdou, pretože všetky doterajšie súdne rozhodnutia (vrátane všetkých tých, na ktoré poukazuje sám žalovaný v odpore) sa zhodli na dôvodnosti týchto žalôb a neexistuje ani jediné právoplatné rozhodnutie súdov Slovenskej republiky, z ktorého by vyplýval záver, že Smernica bola do ZoHaZZ transponovaná správne a že u hasičov nedochádza k porušovaniu práva na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas. Najlepším dôkazom nesprávnosti argumentácie žalovaného sú teda všetky doterajšie právoplatné súdne rozhodnutia v obdobných sporoch hasičov, akým je aj spor v tejto veci;

2.23 celou podstatou tohto sporu je, že služobná pohotovosť sa žalobcovi ako hasičovi nezapočítava do služobného (pracovného) času a teda odslužená služobná pohotovosť nie je vykazovaná ako odpracovaný čas, pričom práve preto, resp. „vďaka“ tomu, z hľadiska žalovaným formálne vykazovaného počtu odpracovaných hodín, nedochádza k porušovaniu Smernice 2003/88/ES, keďže takto „evidenčne“ (formálne resp. „na papierí“) nie je prekračovaný maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Služobná pohotovosť je síce považovaná za výkon štátnej služby (čo nie je sporné a najmä to v tejto veci ani nie je podstatné), avšak nie je započítavaná do služobného (pracovného) času, čo je zásadný a diametrálny rozdiel;

2.24 pokiaľ žalovaný poukazuje na kolektívne zmluvy na roky 2019 – 2022, pre posúdenie tejto veci je podstatné to, či právna úprava článku 6 písm. b) Smernice stanovujúca maximálny týždenný pracovný čas bola alebo nebola reálne (materiálne) dodržaná, inak povedané, či sa naplnil cieľ Smernice a či žalobca teda v žalovanom období pracoval alebo nepracoval viac než 48 hodín týždenne vrátane nadčasov a služobnej pohotovosti. Transpozícia smerníc totiž nemôže byť len formálna a samoučelná a transpozíciu smernice možno považovať za súladnú s právom Európskej únie len vtedy, ak sa ňou reálne dosahuje požadovaný výsledok, v tomto prípade maximálne 48 – hodinový týždenný pracovný čas. Žiadne ustanovenie kolektívnej zmluvy ani žiadny interný predpis žalobcu nemohol a nemôže pozbaviť

práva, ktoré mu priznáva článok 6 písm. b) Smernice. Aj kolektívne zmluvy môžu prípadne zakotvovať len vyšší rozsah práv, než vyplývajú zo Smernice a teda priznávať práva „nad rámec“ Smernice, v žiadnom prípade však kolektívna zmluva nemôže zužovať práva priznané Smernicou a to už vôbec nie pokiaľ ide o právo na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas zakotvené článkom 6 písm. b) Smernice; 2.25 z tvrdení žalovaného vyznieva, že sa snaží súd presvedčiť, že sa na hasičov vzťahuje výnimka z povinnosti dodržať maximálne 48 – hodinový týždenný služobný (pracovný) čas tak, ako to ustanovuje Smernica, respektíve, že táto hranica nie je u hasičov v skutočnosti ani prekračovaná. Takáto „úvaha“ je však zjavne nesprávna je v úplnom rozpore so skutočnosťou, čo musí byť napokon aj samotnému žalovanému nepochybne známe z celého radu rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (doposiaľ viac než 70 právoplatných rozhodnutí súdov vo veciach, ktoré boli preskúmané aj odvolacími súdmi), ktoré v skutkovo a právne takmer totožných sporoch posudzovali súlad ustanovení ZoHaZZ s článkom 6 ako aj článkom 2 Smernice, pričom jednoznačne a bez výnimky konštatovali nesúlad našej vnútroštátnej právnej úprav ZoHaZZ s predmetným článkom Smernice;

2.26 vo vzťahu k námietkam žalovaného o údajnej neexistencii škody resp. ujmy žalobca uviedol, že túto argumentáciu žalovaného považuje v okolnostiach prejednávanej veci za pokus o očividné zavádzanie súdu. Článok 17 ods. 1 Smernice 2003/88/ES sa totiž na hasičov – príslušníkov HaZZ vôbec nevzťahuje, čo je úplne zjavné už len zo samotného textu tohto ustanovenia. V článku 17 ods. 3 písm. b) bod iii) Smernice sa síce uvádzajú aj protipožiarne služby, avšak čo je podstatné, odchýlky, ktoré toto ustanovenie pripúšťa, sa môžu týkať len článkov 3, 4, 5, 8 a 16 Smernice, teda medzi prípustnými odchýlkami nie je uvedený článok 6 Smernice, z čoho jednoznačne vyplýva, že odchýlka sa nesmie týkať maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času, ktorý tak nesmie byť prekročený;

2.27 pokiaľ žalovaný ďalej uvádza, že ak nie je nariadený služobný zásah, môže žalobca v práci odpočívať alebo venovať sa inej činnosti, na čo na je hasičskej stanici vymedzený priestor na odpočinok, rozhodujúcim kritériom pri posudzovaní toho čo je a čo nie je pracovný čas, je požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom a okamžitej pripravenosti na poskytovanie príslušných služieb. Bez ohľadu na to, že žalobca nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti je podstatné to, že musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti, je oddelený od jeho vlastného sociálneho prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj čas a venovať sa vlastným potrebám je prakticky vylúčená. Práve tieto skutočnosti sú pritom právne relevantné z hľadiska posudzovania, či ide alebo nejde o pracovný čas. Je teda zrejmé, že aj „neaktívnu časť“ služobnej pohotovosti hasiča je nevyhnutne potrebné považovať za súčasť jeho služobného (pracovného) času;

2.28 pokiaľ žalovaný poukazuje aj na to, že „v zmysle rozhodnutia Súdneho dvora C_46/93 Brasserie du Pêcheur (bod 84) mal vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu, tento svoj právny názor Súdny dvor zásadne korigoval a upresnil vo svojej neskoršej a stále aktuálnej judikatúre a to konkrétne v rozsudku vo veci Günter Fuß, kde uviedol, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať - nie je primerané požadovať od takého zamestnanca, akým je hasič, aby sa u svojho zamestnávateľa dovoľával dodržiavania únieho práva, ktoré mu vnútroštátny zákon odoprel, keďže by to bolo v rozpore so zásadou efektivity. Zároveň citované rozhodnutie jednoznačne potvrdzuje, že článok 6 písm. b) Smernice ani zďaleka nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením. Tvrdenie žalovaného, že v prípade Günter Fuß „išlo o mestského hasiča, ktorého výkon služby sa značne odlišuje od príslušníka Hasičského a záchranného zboru, ktorého zriaďovateľom je štát“, čím žalovaný namieta použiteľnosť predmetného rozhodnutia v tomto súdnom spore, považuje žalobca za zavádzajúce a právne nedôvodné. Skutočnosť, či je niekto podľa vnútroštátneho práva profesionálny, dobrovoľný, mestský, štátny alebo akýkoľvek hasič, je totiž úplne irelevantná na účely charakteristiky pracovníka, na ktorého sa vzťahujú ustanovenia Smernice 2003/88/ES. Žalobca aj jeho kolegovia opakovane a dlhoročne poukazujú na prekročovanie maximálneho pracovného času a túto skutočnosť pravidelne namietajú. Na tento problém už dlhodobo poukazuje aj odborová organizácia, na čo však nadriadení spravidla uviedli len niečo v zmysle „tak to stanovuje zákon a tak to bude“. Ak je zjavné, že k odstráneniu tohto protiprávneho stavu žalovaného doposiaľ nepohli ani desiatky právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré jednoznačne a bez výnimky potvrdili rozpor ZoHaZZ so Smernicou a porušovanie práv hasičov na max. 48 hodinový týždenný pracovný čas, a dokonca ani to, že tento stav je už predmetom prešetrovania aj na pôde Európskej komisie, čoho výsledkom môže byť podania žaloby voči Slovenskej republike na Súdny dvor, tak by žalobca od žalovaného resp. jeho zástupcu rád vedel, aké konkrétne –

a reálne účinné – kroky mal uskutočniť, aby on ako jednotlivец tento dlhoročný protiprávny stav napravil či zvrátil;

2.29 pokiaľ žalovaný taktiež poukazuje na to, že počas ním uvádzaných „referenčných období“ boli prijaté „rôzne opatrenia“ a bol vyhlásený núdzový stav súvisiaci so šírením nákazy COVID-19 a v nadväznosti na to žalovaný poukazuje na rozsudok Súdneho dvora C-742/19 a z tohto sa snaží vyvodzovať právny záver, že Smernica vlastne nemusela byť voči žalobcovi ako hasičovi v ním uvádzaných obdobiach dodržaná, aj táto argumentácia je, obdobne ako takmer všetky tvrdenia, ktorými sa žalovaný snaží spochybníť dôvodnosť žaloby, opätovne zavádzajúca a nedôvodná. Na to, aby bolo zrejmé, že rozsudok Súdneho dvora C-742/19 zo dňa 15.07.2021 vychádza z úplne neporovnateľného skutkového stavu a je na tento spor už len preto právne neaplikovateľný, úplne postačuje si predmetný rozsudok Súdneho dvora prečítať. Prejudiciálne otázky, ktoré boli Súdnemu dvoru vnútroštátnym súdom predložené, totiž zneli: „1. Vztahuje sa článok 2 smernice [2003/88] aj na pracovníkov pôsobiacich v oblasti obrany a na vojakov vykonávajúcich strážnu službu v čase mieru? 2. Bráni článok 2 smernice [2003/88] vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej sa čas pracovnej pohotovosti, ktorú pracovníci pôsobiaci v armáde vykonávajú na pracovisku alebo na inom určenom mieste (nie však v mieste bydliska), alebo prítomnosť vojakov pôsobiacich v oblasti obrany v čase strážnej služby, počas ktorej títo vojaci nevykonávajú skutočnú prácu, musia však byť fyzicky prítomní v kasárňach, nezapočítava do pracovného času?“. V tomto rozhodnutí teda Súdny dvor posudzoval výkon strážnej služby vojaka – príslušníka ozbrojených síl a to z pohľadu, či a v akom rozsahu sa na vojaka vzťahuje Smernica 2003/88/ES, keďže táto v článku 1 ods. 3 odkazuje na článok 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS, ktorá obsahuje negatívne vymedzenie rozsahu smernice tak, že „táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“. Pod žiadnu z takto stanoveného negatívneho vymedzenia rozsahu smernice však činnosť hasičov nespadá, pričom to, že činnosť hasiča v celom rozsahu spadá do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, potvrdil Súdny dvor v rozsudku C-429/09 vo veci Günter Fuß. Medzi článkami uvedenými v citovanej časti rozsudku Súdneho dvora C-742/19 sa nenachádza článok 6 písm. b) Smernice, ktorý stanovuje maximálny 48-hodinový priemerný týždenný pracovný čas, preto ani z predmetného rozhodnutia, na ktoré sa žalovaný odvoláva, nemožno žiadnym spôsobom vyvodiť žalovaným prezentovaný záver, že počas ním uvádzaného obdobia nebolo nutné dodržiavať povinnosť vyplývajúcu z článku 6 písm. b) Smernice. Vzhľadom na uvedené preto žalobca považuje aj túto námietku žalovaného za jednoznačne nesprávnu a nedôvodnú;

2.30 pokiaľ žalovaný tvrdí, že žalovanú výšku nároku považuje za „zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmu žalobcu podstatne vyššia“, pričom poukazuje na viaceré rozhodnutia Súdneho dvora, v ktorých sa tento zaoberal výškou náhrad nemajetkovej ujmy v peniazoch, k tomuto je potrebné zdôrazniť, že žalovaný sa tu snaží porovnávať neporovnateľné a ide opäť raz o účelovú snahu zavádzať súd o to viac, že sám žalovaný vie, že aj táto jeho argumentácia bola súdmi odmietnutá. K tejto námietke žalovaného sa už opakovane vyjadroval a odmietol ju ako nedôvodnú aj Krajský súd v Banskej Bystrici, keď uviedol: „Vzhľadom na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie zásahu nie je dobre možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov ako to namietal žalovaný v podanom odvolaní (v prípade zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny ide o rozdielne skutkové okolnosti). Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznávane v týchto prípadoch, resp. obetiam trestných činov. Neobstojí ani argumentácia žalovaného, že nemôže byť stranou sporu o ochranu osobnosti, pretože ustanovenia o ochrane osobnosti boli aplikované len na základe analógie ako podklad pre určenie výšky nemajetkovej ujmy žalobcu, kým predpoklady zodpovednosti žalovaného za spôsobenú škodu (nemajetkovú ujmu) boli aplikované na základe judikatúry SD EÚ. Uplatnenú výšku nároku, ktorá fakticky predstavuje sumu 3,05 Eur za každú hodinu porušovania základných práv, možno z hľadiska elementárnej spravodlivosti považovať za minimálnu mieru odškodnenia ujmy, ktorú by ako závažnú ujmu pocítovala každá osoba, nachádzajúca sa mieste žalobcu resp. v jeho postavení;

2.31 k vznesenej námietke miestnej nepríslušnosti žalobca uviedol, že - predpokladajúc, že žalovaný bude namietat údajnú miestnu nepríslušnosť tunajšieho súdu tak, ako ju v minulosti pravidelne vznášal v takýchto sporoch - už v článku I. ods. 3 žaloby žalobca odôvodnil, prečo je na prejednanie tohto sporu miestne príslušným (aj) Okresný súd Zvolen. V územnom obvode tunajšieho súdu vykonáva žalobca služobnú činnosť a práve tu nastala skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody z porušenia únieového práva. Na posudzovanie elementárnej podstaty resp. základu tohto nároku nemá vplyv ani skutočnosť uvedená v žalobe, že ustanovenia nášho vnútroštátneho poriadku o ochrane osobnosti, upravujúce aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 11 – 13 OZ) sa tu

používajú len analogicky a to výlučne z dôvodu, že náš právny poriadok neobsahuje osobitnú právnu úpravu nároku na náhradu škody z porušenia únieového práva. Jednoducho povedané, to, že pre neexistenciu našej vnútroštátnej právnej úpravy je možné tento nárok v našich podmienkach právne posudzovať len analogicky cez ustanovenia o ochrane osobnosti neznamená, že uplatnený nárok stratil svoju elementárnu podstatu, kedy ide o nárok na náhradu škody (z porušenia únieového práva). Pokiaľ žalovaný namieťa, že Ministerstvo vnútra SR ako ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za transpozíciu Smernice má svoje sídlo v obvode Okresného súdu Bratislava I a preto má byť len tento súd miestne príslušným na konanie o tejto žalobe, v tomto konkrétnom spore nejde o implementáciu únieového práva (Smernice 2003/88/ES) do právneho poriadku Slovenskej republiky všeobecne, ale ide o konkrétne použitie predmetnej, nesprávne implementovanej smernice, v individuálnom prípade. V tomto spore si žalobca uplatňuje nárok na náhradu škody, ktorú mu žalovaný spôsobil v dôsledku porušenia únieového práva prostredníctvom nesprávnej transpozície predmetnej Smernice do nášho vnútroštátneho právneho poriadku. Nesprávna transpozícia Smernice mala za následok nerešpektovanie únieového práva, ktoré žalobcovi ako jednotlivcovi Smernica zaručuje, čo sa prejavilo v nerešpektovaní práva na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas, pričom v dôsledku tejto skutočnosti mu vznikla škoda, ktorú si v tomto konaní uplatňuje a za ktorú jednoznačne zodpovedá žalovaný. Považuje pritom za nesporné a nepochybné, že k skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody – v tomto prípade porušenie práva na 48 hodinový týždenný pracovný čas garantovaný článkom 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES – došlo v mieste výkonu služobnej činnosti žalobcu, pričom tu vznikli a prejavili sa aj následky tejto škody vo forme nemajetkovej ujmy. Je teda zjavné, že skutočnosť, ktorá zakladá v tomto konaní uplatnený nárok na náhradu škody, nastala v územnom obvode Okresného súdu Zvolen. Posúdenie otázky, či sa v konkrétnom individuálnom prípade jedná alebo nejedná o nesprávnu transpozíciu Smernice, patrí súdu miestne príslušnému na konanie o náhradu takto spôsobenej škody a nie súdu, v obvode ktorého má sídlo ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za transpozíciu Smernice, ako to tvrdí žalovaný.

3. Skutkové tvrdenia žalovaného:

3.1 žalovaný považuje žalobu za neurčitú, zmätočnú a úplne nedôvodnú, nakoľko uplatnený nárok žalobcu má za neopodstatnený a nedôvodný a nie je zrejmé, čoho sa žalobca domáha. V prípade, že sa súd stotožní s námietkami žalovaného, žalovaný navrhol, aby súd konanie zastavil a v prípade, že sa súd s námietkami žalovaného nestotožní, aby žalobu v celom rozsahu zamietol. V prípade, že súd žalobe vyhovie, žiadal, aby žalovanému umožnil dlhšiu lehotu na plnenie;

3.2 rozsah pôsobnosti Smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v článku 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS ako aj negatívne vymedzený v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Smernica 2003/88/ES sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa Smernica 2003/88/ES na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak ako to tvrdí žalobca. Štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúci zásahovú činnosť, (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť), možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifická štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov (napr. v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, prísnej subordinácii a pod.). Rovnako úlohy, ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného Hasičského a záchranného zboru, bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, ktorí vykonávajú aj zásahovú činnosť charakteristickú nerovnomerným rozvrhnutím služieb s nariadenou služobnou pohotovosťou má charakter osobitnej činnosti služieb civilnej ochrany. Z tohto dôvodu žalobcovi nemohla vzniknúť škoda, nakoľko ustanovenia Smernice sa na neho nevzťahujú a teda nie je splnený základný predpoklad zodpovednosti za škodu. Hasičský a záchranný zbor, resp. jeho príslušníci vykonávajúci zásahovú činnosť, plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarmi aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranných činností. Z tohto dôvodu sú činnosti vykonávané príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru pri zásahovej činnosti práve tými osobitnými činnosťami služieb civilnej ochrany, na ktoré sa Smernica 89/391/EHS nevzťahuje. Inak povedané v súčasnosti iné zložky (okrem Hasičského a záchranného zboru), ktorým by boli

zverené činnosti služieb civilnej ochrany neexistujú. Nakoľko Smernica 2003/88/ES sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia Smernice 2003/88/ES na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda;

3.3 žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný - žalobca nezažaloval svojho zamestnávateľa, ale štát, v mene ktorého koná ten ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor, čo je zásadný rozdiel v označení žalovaného, teda v jeho pasívnej vecnej legitimácii. Slovenská republika a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov, preto podľa žalovaného nie je možné dospieť k inému záveru než, že posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv, nie je možné zamieňať;

3.4 ak mal žalobca za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad Smernicou povolený limit, mal na túto skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného v súlade s § 69 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z. a žiadať, aby mu táto nebola určovaná z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza;

3.5 žalobca za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti, vrátane tých hodín, o ktorých tvrdí, že mali byť vykonané nad limit určený Smernicou, mu boli riadne vyplatené príslušné zložky služobného príjmu, resp. poskytnuté náhradné voľno;

3.6 Smernica v článku 16 písm. b) in fine uvádza: „...Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne...“. Výpočet nezohľadňuje práceneschopnosti ani ďalšie neprítomnosti (napríklad karanténa z dôvodu ochrany verejného zdravia a pod., zaokrúhlené v prospech žalobcu). Vo vyššie uvedenom výpočte je možné ďalej zohľadniť aj dni služobného voľna poskytnuté na základe kolektívnej zmluvy (napr. čl. 4 ods. 14 Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2021 – uplatňuje sa v období január - jún príslušného kalendárneho roka, a teda spôsobuje zlepšenie výpočtu v týchto referenčných obdobiach), čoho dôsledkom je konštatovanie o vhodnosti transpozície Smernice vzhľadom na dodržiavanie práv žalobcu v zmysle žaloby. Z uvedeného výpočtu a ďalších skutočností vyplýva, že z hľadiska maximálneho priemerného počtu odslužených hodín týždenne vzhľadom na referenčné obdobia, bola Smernica 2003/88/ES transponovaná správne;

3.7 ustanovenia § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.). Pri nariadenej služobnej pohotovosti v štátnej službe podľa § 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ale mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené napríklad aj vo výške peňažnej náhrady za čas tejto služobnej pohotovosti v štátnej službe. Žalobca zrejme v tejto súvislosti opomenul, že ním citované ustanovenia zákona, najmä § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.) a slová v § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.3 len vystihujú časovú kontinuitu medzi výkonom štátnej služby a služobnou pohotovosťou. V oboch prípadoch je však nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. Žalovaný súčasne poukazuje aj na článok 15 Smernice 2003/88/ES4, ktorý umožňuje dohodnúť aj priaznivejšie podmienky, napr. v kolektívnych zmluvách. Tvrdenie žalovaného o služobnom čase podporuje aj Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2019 – 2020 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2019 – 2020“), Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2021 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2021“) a Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2022 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2022“) (ďalej Kolektívna zmluva 2019 – 2020, Kolektívna zmluva 2021 a Kolektívna zmluva 2022 spolu len ako „Kolektívne zmluvy“), ktoré vo väzbe na citované ustanovenia zákona rozvrhujú služobný čas na vykonávanie štátnej služby a služobnú pohotovosť. V tejto súvislosti neobstojí ani tvrdenie žalobcu opierajúce sa o znenie § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. ktorý vymedzuje, čo sa posudzuje ako vykonávanie štátnej služby. Podľa žalobcu služobná pohotovosť nie je výkonom štátnej služby, čo odvodzuje od skutočnosti, že sa v tomto ustanovení neuvádza služobná pohotovosť v štátnej službe. Žalovaný poznamenáva, že v citovanom ustanovení sa neuvádza ani služobná pohotovosť v štátnej službe, ale ani samotný výkon štátnej služby, pretože v tomto ustanovení ide o výpočet časov, súvisiacich s činnosťami (napr. zvyšovania kvalifikácie, účasť na rekondičnom

pobyte, ale napr. aj dovolenka, materská dovolenka, rodičovská dovolenka), ktorým zákon priznáva na vymedzené účely (napr. sociálne zabezpečenie) rovnaké účinky, ako keby v tom čase príslušník alebo príslušníčka Hasičského a záchranného zboru skutočne vykonávali štátnu službu. Explicitnejšie rozlíšenie jednotlivých častí služobného času je upravené v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 1 Kolektívnej zmluvy 2019 – 2020, ďalej v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2021, kde sa taktiež uvádza, cit.: „Pre príslušníkov vykonávajúcich štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom je služobný čas rozvrhnutý spravidla na 17 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby, v trvaní 7 hodín v jednej 24 – hodinovej zmene.“ a v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2022, kde sa uvádza, cit.: „Pre príslušníkov vykonávajúcich štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom je služobný čas rozvrhnutý spravidla na 16 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby, v trvaní 8 hodín v jednej 24 – hodinovej zmene.“ Vzhľadom na uvedené žalovaný má za to, že vyššie uvedené ustanovenia § 85, § 91, § 92 zákona č. 315/2001 Z. z., ako aj ustanovenia Kolektívnej zmluvy 2019 – 2020 (čl. 3), Kolektívnej zmluvy 2021 (čl. 3) a Kolektívnej zmluvy 2022 (čl. 3) plne transponujú článok 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES;

3.8 Podľa Smernice 2003/88/ES teda priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní nesmie prekročiť 48 hodín vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas pre každého zamestnanca musí byť ustanovený zákonom, správnym opatrením alebo kolektívnou zmluvou. Smernica 2003/88/ES tiež umožňuje ustanoviť odlišne referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Článok 16 Smernice 2003/88/ES stanovuje na účely uplatnenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné obdobie na 4 mesiace. Článok 17 ods. 3 Smernice 2003/88/ES poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie prípadne na 6 mesiacov, alebo ak je to uvedené v Kolektívnych zmluvách, tak na celých 12 mesiacov. Podmienkou uplatnenia takéhoto iného referenčného obdobia navyše je, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo (vo výnimočných prípadoch), kde z objektívnych dôvodov nie je možné poskytnúť taký čas odpočinku, sa príslušným pracovníkom poskytne primeraná ochrana. Zákon č. 315/2001 Z. z. upravuje limity dĺžky služobného času tak, že pri rovnomernom služobnom čase je služobný čas príslušníka 40 hodín týždenne v zmysle § 85 zákona č. 315/2001 Z. z. Podľa § 91 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. možno hasičovi prikázať v kalendárnom roku službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hodín týždenne. Ako vyplýva z ustanovenia § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. môže byť služobný čas hasičov rozvrhnutý aj nerovnomerne. Pri nerovnomernom rozvrhnutí však nesmie byť dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. V zmysle Kolektívnej zmluvy 2019 – 2020 ako aj Kolektívnej zmluvy 2021, či Kolektívnej zmluvy 2022 hasiči vykonávajúci štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom majú výkon štátnej služby v rámci 12 hodinového riadneho služobného času alebo služobný čas rozvrhnutý na 17 hodín / 18 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby v trvaní 7 / 6 hodín v jednej 24 hodinovej zmene v zmysle vyššie citovaného čl. 3 ods. 1 Kolektívnej zmluvy 2019 – 2020, čl. 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2021 a čl. 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2022. Čo sa týka referenčného obdobia, tak nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas je rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. Uvedené referenčné obdobie však neodporuje tomu, aby bolo dodržané zákonné ustanovenie 40 hodín priemerného týždenného služobného času v súlade s rozvrhnutými službami. Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že napriek tomu, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín, tak ako je tomu v Smernici 2003/88/ES, zákon č. 315/2001 Z. z. a Kolektívne zmluvy dostatočne ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, počas ktorého hasiči vykonávajú štátnu službu, ako aj rozsah hodín služby nadčas za príslušný rok. Z uvedeného vyplýva, že dotknuté právne predpisy sú transponované v článku 6 Smernice 2003/88/ES správne;

3.9 žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. V prvom rade žalovanému nie je zrejmé ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú mimochodom, bol žalobca v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný;

3.10 pokiaľ nie je zásah, v takom prípade žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (teda v čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). Rovnako tak v zmysle platnej legislatívy pri takto nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ si je vedomý a dokonca vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca, t.j. žalobcu. To znamená, že v čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“ a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Počas služobnej pohotovosti žalobca nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce z vlastnej iniciatívy, ale iba na základe pokynu svojho zamestnávateľa. V zhrnutí to znamená, že žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t.j. nie len za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce. Žalobca dostáva za takto stanovený čas pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícii. Pre bezpečnosť občanov na úseku požiarnej ochrany je potrebné, aby bola na tento účel zabezpečená 24 hodinová služba, 7 dní v týždni počas celého roka a teda príslušníci Hasičského a záchranného zboru musia byť k dispozícii od 07:00 hod. do 07:00 hod. nasledujúceho dňa. Pričom však ale aj počas služobnej pohotovosti v mieste výkonu štátnej služby majú určený čas na oddych a odpočinok. Počas služobnej pohotovosti sa môže príslušník venovať aj inej činnosti ako práci, ktorú vykonáva len na základe pokynu zamestnávateľa. Príslušníkovi patrí aj odmena za to, že v prípade potreby je k dispozícii. Z vymedzeného charakteru času služobnej pohotovosti žalovaný má za to, že nemožno služobnú pohotovosť započítavať do odpracovaného služobného času;

3.11 pokiaľ súd, napriek všetkým uvedeným skutočnostiam, dospeje k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. V zmysle rozhodnutia Súdneho dvora C- 46/93 Brasserie du Pecheur (bod 84) by mal vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalovaný by chcel zdôrazniť, že žalobca žiadnym spôsobom neoznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti (za ktorú každý mesiac žalobca dostáva odmenu), považuje resp. pociťuje ako výraznú ujmu. Z vyššie uvedeného dôvodu nebolo možné, aby zamestnávateľ včas zamedzil prípadný vznik takejto ujmy alebo aspoň obmedzil jej rozsah. Podľa zásady, ktorá je spoločná právnym systémom členských štátov, musí totiž poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila rozsah škody (rozsudky A. a i / Rada a komisia, C-104/89 a C-37/90). Žalobca však žiadnym spôsobom neprejavil svoju nevoľu so súčasným stavom, čím by mohol obmedziť rozsah škody, ktorú mu mal žalovaný spôsobiť;

3.12 podľa článku 19 Smernice: „Možnosť odchýlky z od článku 16 písm. b) uvedenej v článku 17 ods. 3 a v článku 18 nemôže viesť k ustanoveniu referenčného obdobia dlhšieho ako šesť mesiacov.“ Táto odchýlka je ustanovená v § 86 zákona: „Služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.“ Posúdenie referenčných období január – jún 2020, júl – december 2020, január – jún 2021, júl – december 2021 je potrebné vnímať v kontexte spoločenskej reality opierajúcom sa o výrazné zmeny v spoločnosti vzhľadom na šírenie nebezpečnej ľudskej nákazy COVID-19. V dôsledku celosvetového rozširovania tohto ochorenia boli v podmienkach Slovenskej republiky prijaté rôzne opatrenia. Napríklad rôzne druhy karantény, a v období odo dňa 16.03.2020 do dňa 13.06.2020, odo dňa 01.10.2020 do dňa 15.05.2021 a odo dňa 25.11.2021 bol vyhlásený núdzový stav. Z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-742/19 (bod 50 - 59) vyplýva, že za okolností osobitnej závažnosti alebo rozsahu, ktoré si vyžadujú prijatie opatrení nevyhnutných na ochranu života, zdravia ako aj bezpečnosti spoločnosti možno nedodržať pravidlá uvedené v smernici, nakoľko v takýchto prípadoch je odôvodnené priznať cieľu ochrany obyvateľstva absolútnu prioritu na úkor rešpektovania ustanovení smernice (bod 59). Celosvetová pandémia (teda okolnosť osobitnej závažnosti a (nie len celoštátneho) rozsahu) je práve takou okolnosťou, akú mal na mysli Súdny dvor Európskej únie, a ktorá odôvodňuje odklon od priznania práv podľa Smernice. Za dostatočné potvrdenie závažnosti situácie z celoštátneho hľadiska žalovaný považuje vyhlásenie a neskoršie rozšírenie núdzového stavu (dokonca aj zmeny ústavného zákona). Vzhľadom k týmto okolnostiam má žalovaný za to, že v prípade štátnej služby žalobcu v týchto referenčných obdobiach bolo v tejto veci možné od Smernice odchýliť;

3.13 z rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-742/19 (bod 98) vyplýva, že článok 2 Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba, ktorú príslušník strávi zdržiavaním sa na svojom útvare počas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej

služby v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba štátnej služby, počas ktorej tento príslušník plní služobné úlohy. Vzhľadom na uvedené má žalovaný za to, že žalobca, z hľadiska odmeny vyplatenej v predmetnom období za vykonanú štátnu službu, nebol na svojich právach ukrátený;

3.14 samotný žalobca ani netvrdí v žalobe, že by tento zásah sa negatívne odrazil napr. v medziľudských vzťahoch či to, že by mal negatívny dopad na jeho zdravotný stav. Žalobca v žalobe žiadnym spôsobom nepreukázal, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Žalovaný opakovane uvádza, že žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a napriek tomu mu zamestnávateľ vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t. j. nielen za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícii;

3.15 spôsob výpočtu výšky náhrady škody žalobcom skôr predstavuje mzdový nárok. Tabuľky v žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nemajetkovej ujmy, nakoľko výpočet žalobcu je veľmi mäťúci a predstavuje teda skôr výpočet odškodnenia vo forme vyplatenia primeranej peňažnej náhrady škody formou doplatku vo výške 35 % (50 % - 15 %) zo sumy, ktorou je príslušná čas jeho služobného platu podľa ustanovenia 122 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. V tomto prípade treba podotknúť, ak žalobca postupuje vo výpočte „nemajetkovej ujmy“ podľa zákona č. 315/2001 Z. z., čím žalobca žiada akési odškodnenie vo forme vyplatenia peňažnej náhrady škody vo forme doplatku a nie nemajetkovú ujmu;

3.16 žalobca pri vzniku služobného pomeru akceptoval všetky podmienky, ktoré sa vzťahujú na výkon štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. S plánovaným rozvrhom služobného času bol žalobca vždy oboznámený v súlade s § 86 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z., čo potvrdzoval svojim podpisom. Rovnako bol žalobca vždy riadne oboznámený so všetkými internými predpismi a Kolektívnymi zmluvami a to aj s tými, ktoré upravujú rozsah výkonu služby. Žalobca vedel o všetkých podmienkach výkonu služby a za toto obdobie nedošlo k tomu, že by tieto podmienky namietal, a ani nikdy nepožiadaval o ich vysvetlenie a ani iným spôsobom sa nedomáhal svojich práv, a rovnako nikdy neprišlo zo strany žalobcu k námietkam, ako sú jeho služby plánované;

3.17 určenie prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy je na zvážení súdu, avšak žalovaný podotýka, že výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje, žalovaný považuje za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu neporovnateľne vyššia;

3.18 žalobca, ako ani jeho právny zástupca, v konaní nepreukázali zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje. Keď sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí;

3.19 žalovaný namietol miestnu nepríslušnosť tunajšieho súdu - keďže skutočnosťou, ktorá zakladá uplatnené právo, je podľa žalobcu nesprávna transpozícia Smernice, ktorá patrí do pôsobnosti Ministerstva vnútra SR, je miestne príslušným súdom okresný súd, v ktorého obvode má ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za transpozíciu namietanej smernice svoje sídlo. Keďže Ministerstvo vnútra SR ako orgán konajúci v mene žalovaného má svoje sídlo na Pribinovej 2 v Bratislave, príslušným je Okresný súd Bratislava I;

3.20 žalovaný vzniesol námietku premlčania - premlčacia lehota by sa mala počítať od momentu, kedy žalobca utrpel zásah do svojich osobnostných práv, ako ich popisuje v podaniach, ktoré boli doručené žalovanému a tak isto súdu.

4. Za nesporné medzi stranami sporu súd považoval že :

4.1 žalobca je v štátnej službe u žalovaného ako príslušník hasičského záchranného zboru (na stanici v Krupine);

4.2 za žalované obdobie žalobca odpracoval v žalobe uvedený počet hodín neaktívnej určenej pohotovosti s tým, že žalovaný žalobcovi vyplatil podľa § 122 ods. 1 za každú hodinu pohotovosti peňažnú náhradu 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu a 30 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

5. Za sporné medzi stranami sporu súd považoval najmä to :

5.1 či je daná miestna príslušnosť tunajšieho súdu;

- 5.2 či je žalovaný pasívne vecne legitimovaný v spore;
- 5.3 či sa čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES (ne)vzťahuje na služobný pomer žalobcu ako príslušníka HaZZ;
- 5.4 či štát prebral Smernicu 2003/88/ES do ZoHaZZ správne;
- 5.5 či došlo zo strany žalovaného k porušeniu predmetnej Smernice;
- 5.6 či (ne)mal žalobca povinnosť upozorniť nadriadeného na porušovanie jeho práv a na to, že mu vzniká ujma a či (ne)mal povinnosť žiadať, aby mu zo strany žalovaného nebola určovaná pohotovosť z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza a teda či žalobca prejavil primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu, alebo obmedziť jej rozsah a či včas využil všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu;
- 5.7 či je daný základ nároku - či došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu a či došlo k vzniku škody;
- 5.8 či je výška požadovanej nemajetkovej ujmy primeraná;
- 5.9 či je/nie je nárok žalobcu premlčaný.

6. Relevantné ustanovenia právnych predpisov:

- 6.1 Podľa § 86 ods. 1 ZoHaZZ, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.
- 6.2 Podľa § 86 ods. 2 ZoHaZZ, pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.
- 6.3 Podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.
- 6.4 Podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ, na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času
  - a) v mieste vykonávania štátnej služby,
  - b) v mieste pobytu alebo na inom dohodnutom mieste,
  - c) s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia.
- 6.5 Podľa § 92 ods. 4 ZoHaZZ, pri nariadenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby alebo na inom určenom mieste musí byť vymedzený priestor na odpočinok.
- 6.6 Podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.
- 6.7 Podľa § 122 ods. 2 ZoHaZZ, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada
  - a) 50% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja,
  - b) 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste jeho pobytu, alebo na inom dohodnutom mieste, a 25% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja,
  - c) 5% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia, a 10% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.
- 6.8 Podľa § 122 ods. 3 ZoHaZZ, náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.
- 6.9 Podľa § 12 ods. 6 ZoHaZZ, na právne vzťahy príslušníkov pri vykonávaní štátnej služby sa vzťahuje Zákonník práce, len ak to výslovne ustanovuje tento zákon.
- 6.10 Podľa § 193 ZoHaZZ, na služobný pomer príslušníkov sa použijú primerane ustanovenia § 39, § 64 ods. 1 písm. a) a c), § 85 a 86, § 88 až 90, § 95, § 98 a 99, § 105, § 109 až 117, § 129 až 132, § 136 až 138, § 141 ods. 2 až 5, § 142 a 143, § 145 až 151, § 152 ods. 1, 2, ods. 4 tretej vety, ods. 5 a 7, § 152a, § 152b, § 157 ods. 1 a 2, § 166 ods. 3, § 177 a 178, § 222, § 230, § 231 ods. 4 a 232 až 240 Zákonníka práce.
- 6.11 Podľa § 85 ods. 9 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce (ďalej len ako „Zákonník práce“), priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín.

6.12 Podľa § 96 ods. 2 Zákonníka práce, čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas.

6.13 Podľa čl. 36 ods.1 písm. c), d) a e) zákona č. 460/1992 Zb. Ústav SR (ďalej len ako „Ustava SR“), zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä

- ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci (písm. c)),
- najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času (písm. d)),
- primeraný odpočinok po práci (písm. e)).

6.14 Podľa čl. 144 ods. 1 Ústavy SR, sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

6.15 Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy SR, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

6.16 Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „Obč. Z.“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

6.17 Podľa § 13 ods. 1 Obč. Z., fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

6.18 Podľa § 13 ods. 2 Obč. Z., pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

6.19 Podľa § 13 ods. 3 Obč. Z., výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

6.20 Podľa § 100 ods. 1 Obč. Z., právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať

6.21 Podľa § 100 ods. 2 Obč. Z., premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremičujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

6.22 Podľa § 101 Obč. Z., pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

6.23 Podľa § 853 ods. 1 Obč. Z., občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

6.24 Podľa § 151 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „CSP“), skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

6.25 Podľa § 19 písm. b) CSP, popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody.

6.26 Podľa § 42 CSP, ak je námietka miestnej nepríslušnosti nedôvodná alebo ak nie je uplatnená včas, súd na ňu neprihliadne a spor prejedná a rozhodne. Neprihliadnutie na námietku súd odôvodní v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

6.27 Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

6.28 Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

6.29 Podľa § 232 ods. 3 CSP, lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

7. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu a listinnými dôkazmi: (č.l. 20) Rozhodnutie riaditeľa KR HaZZ v B. Bystrici zo dňa 03.07.2013; (č.l. 20 p.v.) Rozhodnutie riaditeľa KR HaZZ v B. Bystrici zo

dňa 20.08.2019; (č.l. 21 p.v.) Oznámenie o sume a zložení platu; (č.l. 22) excel tabuľka - Prehľad za žalované obdobie; (č.l. 23- 43) výplatné pásky a (č.l. 44-61) plány služieb.

8. Po prejednaní veci, po vykonanom dokazovaní a po právnom posúdení dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba je dôvodná v plnej miere. V súvislosti s dokazovaním a s právnym posúdením veci súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. 11. 2011, sp. zn. 6 Cdo 145/2011). Súd sa preto zameril pri dokazovaní a pri právnom posúdení veci len na tie dôkazy a len na tie skutkové tvrdenia, ktoré medzi stranami boli sporné a súčasne ktoré mali relevanciu k meritu prejednávanej veci (t.z. otázka existencie práva žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy a jej výšky). Súd taktiež poukazuje na skutočnosť, že (tak, ako je obom stranám sporu známe) skutkovo obdobné prípady už boli predmetom posúdenia zo strany tunajšieho súdu, ako aj súdu odvolacieho (Krajského súd v Banskej Bystrici) a v súčasnosti ide už o právoplatne rozsúdené spory, pričom zo strany žalovaného (neúspešného v sporoch), neboli rozsudky napadnuté mimoriadnymi opravnými prostriedkami.

9. Pokiaľ žalovaný namietal miestnu nepríslušnosť tunajšieho súdu, túto námietku súd vyhodnotil ako nedôvodnú a v zmysle § 42 CSP na ňu neprihliadol, keďže je zjavné, že ku konaniu (skutočnosti), ktorým došlo k porušeniu konkrétnych práv žalobcu a ktoré zakladá uplatňovaný nárok žalobcu, je miesto výkonu jeho stálej služobnej činnosti (Krupina v okrese Zvolen), kde vznikli a prejavili sa aj následky škody vo forme nemajetkovej ujmy. S poukazom na ust. § 19 písm. b) CSP je tak miestna príslušnosť tunajšieho súdu daná. Súd sa taktisto zaoberal aj otázkou jeho právomoci vo veci konať a rozhodnúť a dospel k záveru, že jeho právomoc je daná, keďže v SR neexistuje žiadny iný orgán disponujúci kompetenciou na rozhodnutie o práve žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy voči štátu za porušenie práva EÚ.

10. Žalovaný namietal nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie v spore. V zmysle článku 7 ods. 2 a 5 Ústavy SR, článku 144 Ústavy SR a tiež článku 3 CSP je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Vzťah Únievého a vnútroštátneho práva sa riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex officio. Judikatúra Súdneho dvora EÚ vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie práva Únie je založená na zásade pacta sunt servanda, vyjadrená v článku 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im zo zmluvy, alebo z činnosti spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov zmluvy alebo ohroziť reálny účinok komunitárneho práva. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry ESD vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu a ide o prípady porušenia práva Únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc. V tejto súvislosti súd konštatuje, že právne akty Európskej Únie sú uvedené v článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Medzi tieto akty patria nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská. Smernice sú osobitosťou práva Európskej Únie, nakoľko sú záväzné pre členské štáty vzhľadom na dosiahnutý výsledok, pričom forma a metóda dosiahnutia daného výsledku sa ponecháva na členské štáty - smernica je záväzná pre členské štáty, ktorým je určená, pokiaľ ide o cieľ, ktorý sa má dosiahnuť. Štátnym orgánom však je ponechaná voľba formy a prostriedkov. Vnútroštátni zákonodarcovia musia do vnútroštátneho práva prijať transponujúci právny akt (vnútroštátne vykonávacie opatrenie), ktorým sa vnútroštátne právne predpisy prispôbia cieľom stanoveným v smernici. Prijatím novej smernice vzniknú dotknutým členským štátom dve povinnosti (1.) implementovať smernicu včas, t. j. v lehote určenej priamo v smernici, resp. do 20 dní odo dňa jej zverejnenia v Úradnom vestníku a (2.) implementovať smernicu správne. Smernice v zásade nemajú priamy účinok, avšak Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že určité opatrenia stanovené smernicou môžu mať vo výnimočných prípadoch priamy účinok na členský štát aj vtedy, ak tento ešte neprijal transponujúci právny akt v prípadoch, keď (a) smernica nebola transponovaná do vnútroštátneho práva alebo bola transponovaná nesprávne, (b) ustanovenia smernice sú imperatívne a dostatočne jasné a presné a (c) ustanoveniami smernice sa priznávajú práva jednotlivcom. Doktrína priamej účinnosti smerníc je teda produktom Súdneho dvora EÚ - vznikla z viacerých rozhodnutí Súdneho dvora EÚ (napr. Rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Van Duyn; vo veci C 152/84 Marshall v. Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority;

vo veci C 8/81 Becker; vo veci C 148/78, H. A. v. I. C.) a bola vytvorená s cieľom vyriešiť situáciu, keď členský štát neimplementoval smernicu v určenej lehote resp. určeným spôsobom a zároveň sú splnené štyri podmienky na priznanie priamej účinnosti, a to (a) jasný, presný a dostatočne určitý záväzok obsiahnutý v smernici, (b) nepodmienený záväzok, (c) uplynutie lehoty na transpozíciu smernice do vnútroštátneho poriadku a (d) nejde o záväzok, ktorý priamo ukladá povinnosť jednotlivcovi (naopak, priznáva mu nejaké právo). Pri splnení týchto požiadaviek sa môžu jednotlivci odvolať na ustanovenia smernice pred orgánom verejnej moci. Súdny dvor EÚ judikoval, že znením smerníc nie sú viazané len vnútroštátne súdy, ale aj ostatné orgány verejnej moci, ako aj iné verejné orgány. Cieľ smerníc je záväzný pre všetky orgány, ktoré sú na základe rozhodnutia štátu zodpovedné za poskytovanie verejných služieb a ktoré majú na tento účel určité osobitné právomoci, ktoré sú nad rámec pravidiel medzi jednotlivcami. Podľa judikatúry Súdneho dvora (vec Francovich, spoločné veci C-6/90 a C-9/90) má jednotlivec nárok na náhradu škody od členského štátu, ktorý nedodržiava právne predpisy Únie. Pokiaľ ide o netransponovanú smernicu alebo nedostatočne transponovanú smernicu, takéto odvolanie (na ustanovenie smernice) je možné, ak: (I.) cieľom smernice je priznať práva jednotlivcom, (II.) obsah práv je možné určiť na základe ustanovení smernice a (III.) existuje kauzálne prepojenie medzi nesplnením povinnosti transponovať smernicu a škodou spôsobenou poškodenej strane. Pri dokazovaní zodpovednosti členského štátu pochybenie z jeho strany nemusí byť preukázateľné. Je ďalej potrebné uviesť, že Súdny dvor EÚ judikoval, že článok 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, nakoľko priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ je zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie (ktoré sú mu pripísateľné), súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora môže náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj štát, t. z. že právo Únie nebráni tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. V danom prípade ide o objektívnu a absolútnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušením práva Únie dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť. Aj s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti dospel súd k záveru, že žalovaný je v spore pasívne vecne legitimovaný - pasívne vecne legitimovaným subjektom v danom spore je Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor (§ 11 písm. c/ zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy), ktorého príslušníkom je a bol žalobca v rozhodnej dobe, pričom SR je súčasne garantom právnej úpravy vymedzenej ZoHaZZ. Ministerstvo vnútra SR súčasne predstavuje garanta riadnej transpozície smernice Európskej únie do slovenského právneho poriadku ako zástupca Slovenskej republiky.

11. Žalovaný ďalej namietal, že čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES sa nevzťahuje na služobný pomer žalobcu ako príslušníka HaZZ a to s poukazom na to, že príslušníci HaZZ sa podieľajú (aj) na plnení úloh civilnej ochrany. Smernica 2003/88/ES definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia a činnosti – verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na čl. 2 Smernice 89/391/EHS. Ako vyplýva z ods. 2 prvého pododseku článku 2, predmetná Smernica sa neuplatňuje tam, kde sú nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany. V prejednávanom spore sa na činnosť vykonávanú žalobcom v rámci služobného pomeru táto výnimka nevzťahuje. Je potrebné poukázať na cieľ súvisiacej Smernice 89/391/EHS, ktorý je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti, ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Aj zo znenia čl. 2 ods. 1 tejto Smernice vyplýva, že rozsah pôsobnosti je nutné chápať širšie. Výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku je potrebné vykladať zužujúco. Čl. 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391/EHS nevyklučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako takej, ale len určité osobitné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ust. tejto Smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, napríklad v prípade katastrofy, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Aj keď služba žalobcu okrem plnenia úloh pri zdolávaní požiarov zahŕňa aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, najmä pri poskytovaní priameho výkonu záchranných činností, pri haváriách, živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach, a teda musí čeliť udalostiam, ktoré prirodzene nemožno predvídať, tak za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred

plánovať, vrátane pracovného času jej personálu v súlade s úlohami, ktoré boli na ňu prenesené. Táto služba sa teda nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem spoločenstva v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, takže sa na ňu nevzťahuje vylúčenie z pôsobnosti uvedenej v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku Smernice - naopak sa na ňu použije táto Smernica. Tento záver potvrdzuje aj skutočnosť, že hoci zákonodarca spoločenstva vychádzal zo zásady použiteľnosti Smernice 2003/88/ES na takéto činnosti, súčasne dal možnosť členským štátom odchyliť sa za určitých podmienok od jednotlivých ustanovení Smernice (čl. 17), avšak podľa článku 17 ods.3 písm. b/, 3 (i) Smernice 2003/89/ES sa uvádza, že v súlade s ods. 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky len od článkov 3,4,5,8 a 16, avšak odchýlku od čl. 6 Smernica nepripúšťa. Zo záverov uznesenia Súdneho dvora C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg vyplýva, že článok 2 Smernice Rady 89/391/EHS, ako aj článok 1 ods.3 Smernice Rady 2003/88/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby ako je verejná služba, o ktorú ide vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc takže článok 6 bod 2 Smernice v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas vzťahujúci sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu ako je napríklad katastrofa. V tomto prípade sa predmetná Smernica musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby, aj keď tieto činnosti zásahovej sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom ak sú vykonávané za obvyklých podmienok, v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov ktorí ich vykonávajú určitému riziku, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Pokiaľ žalovaný namietal, že počas žalobcom uvedeného obdobia bol opakovane vyhlásený núdzový stav pre celosvetovú pandémiu choroby Covid-19, čo je obdobie, kedy sa nemuseli dodržiavať pravidlá dotknutej Smernice, súd konštatuje, že žalobca sa nedomáhal náhrady škody za prekračovanie maximálne určeného týždenného pracovného času z dôvodu väčšieho rozsahu určenej/nariadenej pohotovosti v dôsledku pandémie Covid-19, ale zo žaloby jednoznačne vyplýva, že žalobca namietal rozporný postup, kedy sa jeho neaktívna časť služobnej pohotovosti nikdy nezaratúva do jeho služobného času, čo spôsobuje, že reálne dochádza k prekračovaniu maximálne určeného týždenného pracovného času bez ohľadu na to, či pandémia, katastrofická alebo iná obdobná situácia je alebo nie. Žalovaný neuviedol žiadne skutkové tvrdenie a ani nepredložil dôkazy o tom, že počas ním uvádzaného núdzového stavu došlo k prekročeniu maximálne určeného týždenného pracovného času práve z dôvodu pandémie, preto súd považuje predmetnú námietku žalovaného za nedôvodnú. Je tak potrebné prijať záver, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

12. Žalovaný ďalej argumentoval tým (a), že sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu 2003/88/ES do ZoHaZZ správne a (b) že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítavať do odpracovaného služobného času. ZoHaZZ definuje len pojmy „týždenný služobný čas“ (§ 85), „nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas“ (§ 86), „prestávky štátnej služby“ (§ 87), „nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami“ (§ 88), „dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni“ (§ 89), „dni služobného pokoja“ (§ 90), „štátna služba nadčas“ (§ 91), „služobná pohotovosť v štátnej službe“ (§ 92) a „dovolenka“ (§ 93). Na prvý pohľad sa javí, že vnútroštátna právna úprava ZoHaZZ je v súlade s právom Únie, nakoľko podľa prílohy č. 4/ bod 6/ ZoHaZZ do jeho znenia bola Smernica 2003/88/ES prebratá a podľa § 193 ZoHaZZ sa na služobný pomer príslušníkov použijú primerane i.a. aj ustanovenia § 85 Zákonníka práce (podľa § 85 ods. 9 Zákonníka práce priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín). Zákonník práce však explicitne v ust. § 96 ods. 2 uvádza, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Oproti tomu, z vyššie citovaných ustanovení ZoHaZZ nevyplýva, žeby služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná na súčasť ich služobného času, a práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie. ZoHaZZ totiž v zmysle jeho § 12 ods. 6 umožňuje aplikovať Zákonník práce na právne vzťahy príslušníkov zboru pri vykonávaní štátnej služby len ak to výslovne ustanovuje tento zákon (ZoHaZZ), pričom v § 193 ZoHaZZ (ktorý uvádza, ktoré ustanovenia Zákonníka práce sa na právne vzťahy hasičov vzťahujú) nie je odkaz na spomínané ust. § 96 ods. 2 Zákonníka práce. Žalovaný pritom argumentuje tým, že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítavať do odpracovaného služobného času. Podľa čl. 2 ods. 1 a ods. 2 Smernice 2003/88/ES, pracovný čas je akýkoľvek čas počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti. Čas odpočinku je potom akýkoľvek pracovný čas, ktorý nie je pracovným časom. Súdny

dvor opakovane zdôraznil vo svojej judikatúre, že rozlišovanie je binárne, buď je určitý čas pracovným časom, alebo pracovným časom nie je. Súdny dvor v rozsudku vo veci C-518/15 Ville de Nivelles zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení Smernice, vrátane pojmov – pracovný čas a čas odpočinku. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti, alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je definícia uvedená v Smernici. V zmysle rozsudku Súdneho dvora z 03.10.2000 vo veci Simap (C-303/98) a podobne z rozsudku Súdneho dvora z 09.09.2003, H.(C-151/02) vyplýva jednoznačne, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku je súčasťou pojmu pracovný čas v zmysle Smernice. Súdny dvor prezentoval názor, že otázka, ktorá súvisí s pojmom pracovný čas v zmysle Smernice 2003/88/ES, neoponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti a prijal uznesenie vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg, v ktorom rozhodol, že činnosti vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby (okrem výnimočných okolností ako v prípade katastrofy) patria do rozsahu pôsobnosti Smernice, takže čl. 6 písm. b/ predmetnej Smernice 2003/88/ES v zásade bráni prekročeniu 48 hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátanej zásahových služieb. Čl. 6 písm. b/ Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas v súvislosti, s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť pokiaľ ide o také činnosti ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Súdny dvor pritom viackrát rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti čl. 6 písm. b/ Smernice tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku, alebo ho určitým spôsobom obmedzia. Na základe vyššie uvedeného je potom potrebné vyvodiť záver, že vnútroštátna právna úprava (ZoHaZZ) umožňuje žalovanému ako zamestnávateľovi rozvrhnúť žalobcovi - príslušníkovi HaZZ služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b/ predmetnej Smernice. Je potrebné zdôrazniť, že povinnosť členských štátov vyplývajúca zo Smernice 2003/88/ES, ktorou je dosiahnuť výsledok stanovený Smernicou 2003/88/ES, ako aj povinnosť prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti, sa vzťahuje na všetky orgány členských štátov. Slovenská republika ako členský štát Európskej únie v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov - konkrétne v danom prípade príslušníkov HaZZ - neprijala doposiaľ opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, stanovená v čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES. Argumentácia žalovaného v tom smere, že počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti nemusí byť žalobca bdely a aktívny a že má k dispozícii miesto na oddych (odpočinok), a teda že žalobca v prípade, ak nie je nariadený služobným zásahom, môže odpočívať, alebo sa venovať inej činnosti je v tejto súvislosti bez právneho významu – podľa judikatúry Súdneho dvora sa za súčasť pracovného času považuje všetok čas, ktorý žalobca trávi v mieste výkonu práce a je k dispozícii svojmu zamestnávateľovi - v danom prípade žalobca počas pohotovosti musí byť v budove hasičskej stanice a túto nemôže opustiť a musí byť pripravený do 1 minúty od ohlásenia vykonať výjazd. Dokonca aj čas pracovnej pohotovosti strávený v domácom prostredí, na telefóne, teda aj čas strávený mimo priestorov zamestnávateľa, jednoznačne predstavuje pracovný čas, nakoľko pracovník musí byť neustále k dispozícii svojmu zamestnávateľovi a musí byť zastihnuteľný a jeho sloboda pohybu a jeho sloboda organizovať si vlastný program je preto výrazne obmedzená.

13. Súd sa ďalej zaoberal otázkami, či (a) žalobca skutočne pracoval nad limit 48 hodín týždenného priemerného pracovného času za rozhodné obdobie (marec 2020 – február 2023) a (b) či tak je daný základ nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku porušenia jeho práva plynúceho z čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Súdny dvor opakovane judikoval, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody keď sú splnené 3 podmienky: (1.) cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; (2.) existencia škody a (3.) priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom.

13.1 Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd konštatuje, že v prejednávanej veci je splnená, nakoľko čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, pričom je výslovne uvedené, že táto hranica zahŕňa aj nadčasy,

príčom v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto Smernice do vnútroštátneho práva sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť pokiaľ ide o také činnosti ako je aj činnosť hasičov o ktorú ide vo veci samej. Súčasne podľa judikatúry Súdneho dvora ide o dostatočne závažné porušenie práva únie - v každom prípade je porušenie práva únie dostatočne závažné, pokiaľ je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti.

13.2 Čo sa týka druhej podmienky (existencia škody) a tretej podmienky (príčinná súvislosť), Smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenie, podľa ktorého by sa mala uprednostňovať niektorá z foriem náhrady škody, nakoľko neobsahuje nijaké ustanovenia týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. Avšak podľa európskej judikatúry náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho práv. Je potom na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásady rovnocennosti a zásady efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna, alebo vo forme finančného odškodnenia a aby definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. V posudzovanej veci dospel súd k záveru, že je potrebné stotožniť sa s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním čl. 6 písm. b) Smernice mu vznikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (pozn. súdu - § 853 Obč. Z.) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa Článku 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR majú mať zamestnanci (teda aj žalobca) právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon (v danom prípade ZoHaZZ) im má zabezpečiť i.a. ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci (obdobne v zmysle čl. 40 Ústavy SR má každý právo na ochranu zdravia). V oblasti pracovnoprávnej je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním takých opatrení, ako je organizácia pracovného času a odpočinku. Každý má pritom právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelne platenej dovolenky tak, ako to je zakotvené aj v článku 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Samotná Smernica 2003/88/ES, ako aj Smernica 89/391/EHS vychádzali z faktu, že ešte je stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a preto sa musia bezodkladne zaviesť, resp. zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a tento cieľ sa nemá podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci majú mať primeranú dobu odpočinku a všetkým pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Na základe uvedeného je potom potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného času.

13.3 Po vykonanom dokazovaní dospel súd k záveru, že k prekročeniu maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období (marec 2020 – február 2023) došlo (žalobca v danom období odpracoval spolu 1 775,28 hodín určenej služobnej pohotovosti). Súd vzhľadom na uvedené potom konštatuje, že žalobcovi v príčinnej súvislosti nerešpektovania čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES zo strany žalovaného vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho základných osobnostných práv - práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka môže poškodená osoba požadovať okrem resp. popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu a to tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza z tej skutočnosti, že SR neprijala takú vnútroštátnu úpravu, aby bolo transformované ustanovenie Smernice, najmä pokiaľ ide o článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES do vnútroštátneho poriadku, je potrebné dospieť k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát) a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov zo strany žalovaného do práv žalobcu. Rovnako tak preto neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Tieto prostriedky nápravy za uvedených okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takom prípade súdna prax nevyklučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. Samotné ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka uvádza pritom možnosti domáhať sa peňažného zadosťučinenia len príkladmo a podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti, kedy bude len morálne zadosťučinenie nepostačujúce. Pokiaľ sú splnené všetky 3 podmienky (pozn. súdu – a to platí aj vo vzťahu k namietanému nedostatku vecnej pasívnej legitímácie štátu), štát musí s výhradou nároku náhrady škody, ktorá má základ priamo v práve v Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu

byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti, alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). V danom prípade sa žalobca - ako príslušník HaZZ, ktorého služby spadajú do verejného sektora - pokiaľ skutočne odpracoval v priemere dlhší týždenný pracovný čas, ako je limit stanovený v čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES, potom môže dovolávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody, ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia tohto ustanovenia.

13.4 V danej veci je tiež podstatnou tá skutočnosť, že právo žalobcu na primeraný odpočinok po vykonanej práci je permanentne - niekoľko rokov porušované, pričom povaha výkonu práce žalobcu je veľmi psychicky ako aj fyzicky náročná, neraz si vyžaduje aj nasadenie vlastného života a preto je nesmierne dôležité, aby žalobca mal možnosť si po vykonanej práci si aj primerane odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine a iným aktivitám. Z výsluchu žalobcu a z jeho skutkových tvrdení vyplynulo, že skutočnosť, že trávi neprimerane dlhý čas v práci má pritom veľmi nepriaznivý vplyv na kvalitu jeho života a negatívne sa prejavuje aj na jeho osobnom a rodinnom živote, keďže na úkor jeho rodiny a osobného života trávi neprimerane dlhý čas v práci. V dôsledku porušovania práva na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas prichádza o čas, ktorý by chcel a mohol venovať rodine a iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením (predtým hrával futbal, ale vzhľadom na dĺžku jeho pracovného času a smeny v práci sa už futbalu nevenuje). Negatívne dôsledky tohto stavu sa u neho prejavujú o to intenzívnejšie tým, že je otcom troch maloletých detí. V čase podania žaloby bola jeho manželka v ôsmom mesiaci tehotenstva a o to viac potrebovala jeho pomoc pri starostlivosti o deti a domácnosť, čo však on vzhľadom na čas, ktorý strávi v práci, mohol robiť len v obmedzenej miere, čo sa potom samozrejme negatívne prejavilo a prejavuje aj na ich partnerskom vzťahu. Akýkoľvek čas, ktorý by mohol stráviť s deťmi a nevyhnutnou pomocou manželke, je pre neho a jeho rodinu obzvlášť dôležitý. O to viac preto negatívne vníma skutočnosť, že je nútený v práci tráviť aj ten čas, ktorý by pri dodržovaní Smernice mohol a chcel tráviť s jeho najbližšími. Častokrát pritom odpracuje aj 8 hodín nad rámec maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času, keďže bežne pracujú 53 - 56 hodín týždenne. Tých približne 5 až 8 hodín týždenne, ktoré strávi v práci viac oproti tomu, čo umožňuje Smernica, by inak mohol venovať práve jeho rodine. Ako hasič slúžiaci v minimálne 24 hodinovej zmene pracuje „od rána do rána“, v dôsledku čoho má úplne prevrátený spánkový režim. Keďže musí byť v práci počas noci bdely, je zvyknutý spať po návrate zo služby cez deň a potom zas v noci má problém zaspať, čo sa samozrejme prejavuje aj na jeho vyčerpanosti a nervozite. Tento stav pritom u neho pretrváva už dlhoročne, pričom obzvlášť nepriaznivo ho pociťuje práve v posledných rokoch, odkedy sa stal otcom. Mrzí ho, že rodine nemôže venovať ten čas, ktorý by inak mohol, ak by nemusel tráviť neprimerane dlhý čas v práci. Na nejaké osobné záujmy či iné mimopracovné aktivity mu už potom neostáva takmer žiadny čas, čo sa negatívne prejavuje aj na jeho psychickej pohode. Tento rok ešte nečerpal ani aktuálnu dovolenku a toto sa deje každý rok. Počas septembra 2023 odrobil až 300 hodín. Pokiaľ ide o čas počas 16-hodinovej pohotovosti, po skončení 8-hodinovej smeny, nedá sa povedať, že by mohol oddychovať, nakoľko má veľa povinností - nielen čo sa týka lezenia, ale aj taktiež strojnú a protiplynovú službu, čiže musí mať na starosti ošetrovanie dýchacích prístrojov, plynových fliaš a podobne. Čo sa týka oddychovej miestnosti, majú len gauče, nemajú tam posteľe.

13.5 Na základe skutočností vyššie uvedených dospel súd k záveru, že základ nároku žalobcu je tak daný. V dôsledku nerešpektovania čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských vzťahov osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci a práva na vedenie súkromného rodinného života) za čo mu nepochybne patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto vzniknutej ujmy.

14. Pokiaľ žalovaný namietal, že žalobca mal povinnosť upozorniť nadriadeného na porušovanie jeho práv a na to, že mu vzniká ujma a že mal povinnosť žiadať, aby mu zo strany žalovaného nebola určovaná pohotovosť z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza a teda že žalobca neprejavil primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu, alebo obmedziť jej rozsah a že včas nevyužil všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu, a to s poukazom na rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Brasière du Pécher, súd poukazuje (i) jednak na to, že z výsluchu žalobcu vyplynulo, že na to neúspešne riaditeľa upozorňovali (nie je tak možné ani prijať argumentáciu žalovaného, že žalobca nevynaložil žiadnu snahu o odstránenie škodlivých následkov) a (ii) súd poukazuje tiež na neskoršiu judikatúru Súdneho dvora, najmä na už spomínaný rozsudok vo veci Günter Fu?, v zmysle záverov ktorého by bolo v rozpore

so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii aj keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Vzhľadom na slabšie postavenie zamestnanca by mohol byť pracovník odradený od otvoreného uplatňovania svojich práv voči zamestnávateľovi, keďže uplatňovanie týchto práv ho môže vystaviť opatreniam zamestnávateľa, ktoré môžu mať vplyv na pracovnoprávny vzťah v neprospech tohto pracovníka. V prípade porušenia ustanovenia práva Únie s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa vo verejnom sektore vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutí pracovníci najprv požadovali svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva Únie na účely získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku tohto porušenia, by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržiavanie takýchto noriem systematicky prenášané na jednotlivca, čím sa týmto orgánom môže umožniť, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňaté z ich dodržiavania. Vyžadovanie takejto podmienky by znamenalo sponchybnenie práva na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku EÚ a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov. Čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES teda nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených predmetným ustanovením Smernice. Nemožno preto považovať za primerané požadovať od žalobcu, ktorému vznikla ujma z dôvodu, že jeho zamestnávateľ porušil práva priznané čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto ujmy najprv vyvíjal iniciatívu vo vzťahu k tomuto zamestnávateľovi. Z rovnakých dôvodov je potom bez právneho významu argumentácia žalovaného v tom smere, ak poukazuje na ustanovenia kolektívnych zmlúv či pokynov Prezidenta HaZZ.

15. Žalovaný ďalej namietal, že výška uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy je neprimeraná.

15.1 Pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je súd viazaný len v tom smere, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky náhrady ujme, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácie normy Európskej únie žalobca utrpel. Spôsob určenia resp. posudzovania výšky je na úvahe súdu. Slovenská právna úprava odlišuje medzi právom na ochranu osobnosti (§ 11 a nasl. Obč. Z.) a právom na náhradu škody (§ 415 a nasl. Obč. Z.), nakoľko je medzi pojmová i obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody patrí tak fyzickej, ako aj právnickej osobe a nemá povahu absolútnu, ale len povahu relatívnu a majetkovú. Zásadný rozdiel je aj medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody ako majetkovej ujmy, ktorý spočíva v tom, že pri určení nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať a nemožno zistiť presne skutočnú ujmu, ktorú však v prípade náhrady škody treba presne uviesť a preukázať (Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. apríla 2011, sp.zn. 4Cdo 168/2009).

15.2 V zmysle nálezu Ústavného súdu III. Ús 288/2017 z 05.12.2017, pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako, a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.“ Ústavný súd skonštatoval, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, na druhej strane však táto úvaha neznamena priestor na svojvôľu, či arbitrárnosť. Príslušný súd musí uskutočniť dokazovanie a následne na základe z neho vyplývajúcich skutkových zistení posúdiť, či táto ujma vznikla a ako bola závažná. Jej vznik pritom musí tvrdiť a doložiť navrhovateľ, ktorý nesie dôkazné bremeno. Príslušné závery súdu musia byť riadne odôvodnené a musia spočívať na logických a legitímnych faktoch.

15.3 Podľa Uznesenia Najvyššieho súdu SR z 30. apríla 2008, sp.zn. 5 Cdo 126/2007, súd pri úvahách o tom, či je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prihliada aj na iné kritéria, ako sú kritéria uvedené v § 13 ods. 2 Obč. Z. Priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch zákon ponecháva na voľnej úvahe súdu – ten však musí hodnotiť tak jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Určiť konkrétne pravidlá hodnotenia je takmer nemožné vzhľadom na rozdielnosť toho - ktorého konkrétneho prípadu a vzhľadom na povahu osobnostného práva, ochrany ktorého sa fyzická osoba domáha.

15.4 Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je len určitá satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života fyzickej osoby a nemôže na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie a na druhej strane nemôže mať likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný (Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 25. septembra 2013, sp.zn. 25 Co 18/2013).

15.5 Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je zo zákona na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave. Nevyhnutné je zohľadniť aj samotný účel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý v rámci primeraného zadosťučinenia konania o ochrane osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčísliť. Nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani odškodniť nedá a je možné za ňu poskytnúť len satisfakciu (Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 2. októbra 2013, sp.zn. 9 Co 330/2012).

16. Nakoľko žalovaný (okrem základu nároku) namietal aj výšku nároku žalobcu, súd sa - aj s poukazom na vyššie uvedenú súdnu prax najvyšších súdnych autorít SR - musel pri vykonaní dokazovania zaoberať primeranosťou požadovanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Primeranosť výšky nároku žalobca vyvodzoval aj z toho, že sa služobná pohotovosť žalobcovi ako hasičovi nezapočítava do služobného (pracovného) času a teda odslúžená služobná pohotovosť nie je vykazovaná ako odpracovaný čas. V danom prípade išlo o jednotlivé dielčie nároky žalobcu na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy, ktoré vznikajú postupne a osobitne za každý jednotlivý mesiac, v ktorom boli jeho práva porušované, a to vždy ku dňu splatnosti mzdy za daný mesiac. Vzhľadom na povahu týchto nárokov nemajetková ujma vznikla každý mesiac po tom, čo v priamej súvislosti s porušením práv žalobcu táto jeho ujma nebola kompenzovaná v služobnom plate navyše o 35% resp. 20% (teda „doplatkom“ do sumy 50% za každú odpracovanú hodinu určenej služobnej pohotovosti, ako keby bola táto odpracovaná ako nariadená služobná pohotovosť podľa § 122 ods. 1 písm. a) ZoHaZZ). K námietke žalovaného o nezohľadnení doby PN a doby dovolenky sa súd prikláňa k názoru žalobcu, že pri výpočte maximálneho týždenného pracovného času sa uvedené nazhŕňa (čl. 16 Smernice: Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne). Takto stanovené hodiny navrhol odškodniť odmenou, ktorá sa inak priznáva za výkon nariadenej pohotovosti podľa § 122 ods. 2 ZoHaZZ. Keďže za uvedený čas mu bola priznaná odmena nižšia, ako pri určenej služobnej pohotovosti podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ, vyčíslil rozdiel takejto odmeny, ktorý si uplatnil v celkovej výške 5 411,42 Eur. Keďže žalovaný nerozporoval doklady predložené žalobcom, ani výpočet času služobnej pohotovosti, uvedené súd považoval za nesporné a vychádzal z takéhoto určenia. Celkovú výšku náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch, za žalované obdobie marec 2020 až február 2023 pri odpracovaných hodinách určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 1 775,28 hodín vyčíslil žalobca súhrnne na sumu 5 411,42 Eur s tým, že uplatnená výška nároku tak fakticky predstavuje sumu 3,05 Eur za každú hodinu porušovania základných práv, čo možno z hľadiska elementárnej spravodlivosti považovať za minimálnu mieru odškodnenia ujmy, ktorú by ako závažnú ujmu pocítovala každá osoba, nachádzajúca sa mieste žalobcu resp. v jeho postavení. Súd konštatuje, že s týmto tvrdením žalobcu sa stotožňuje a v záujme právnej istoty poukazuje na to, že z vlastnej činnosti je mu známy obdobný postup výpočtu náhrady škody (nemajetkovej ujmy) v porovnateľných prípadoch, ktorý bol preskúmaný na odvolanie žalovaného aj odvolacím súdom (Krajský súd v Banskej Bystrici) a nie je známe také rozhodnutie, ktoré by tento postup hodnotilo za nesprávny. Ďalším, nie menej vážnym dôsledkom toho, že hodiny pohotovosti nie sú zarátané do pracovného fondu hasiča je aj skutočnosť, že odpracovaný čas nemá vplyv na výšku dôchodku. Strata odpočinku a v dôsledku toho aj vplyv na zdravotný stav žalobcu, nesporne súvisia aj so sociálnymi istotami. V dôsledku nesprávneho transportovania smernice o 48 hodinovom pracovnom čase žalobca po celé žalované obdobie znášal nemajetkovú ujmu (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.l. 16Co/11/2022-348 z 23.02.2023). Rovnako sa súd prvej inštancie stotožňuje aj s argumentáciou Krajského súdu v Banskej Bystrici, na ktorú žalobca poukázal a v zmysle ktorej „Vzhľadom na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie zásahu nie je dobre možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov ako to namietal žalovaný .... (v prípade zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny ide o rozdielne skutkové okolnosti). Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznávané v týchto prípadoch, resp. obetiam trestných činov.“

17. Na základe vykonaného dokazovania a po zhodnotení skutkového a právneho stavu súd dospel k jednoznačnému záveru, že neprevzatím resp. nesprávnym prevzatím Smernice do vnútroštátneho práva v oblasti právnej úpravy služobného pomeru príslušníkov HaZZ, konkrétne do ZoHaZZ, došlo k porušeniu komunitárneho práva a k zásahu do práv žalobcu. V kontexte všetkých uvedených skutočností, najmä pokiaľ ide o dĺžku porušovania práva žalobcu na primeraný odpočinok a jeho práva na súkromný život (kontinuálne niekoľko rokov), ako aj jeho práva na ochranu zdravia pri práci, je uplatnený nárok žalobcu v celom rozsahu daný čo do dôvodu a výšky a súd ho považoval za riadne preukázaný.

V spore uplatnenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy považoval súd za primeranú, napíňajúcu účel sledovaný aj ust. § 13 Obč. Z.. Priznaná náhrada je podľa názoru súdu dostatočne vysoká, aby mohla splniť úlohu odškodňovaciu (a nielen symbolickú) a na druhej strane nie je ani neprimerane vysoká ani likvidačná pre žalovaného.

18. Pokiaľ žalovaný vzniesol námietku premlčania, súd konštatuje, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Počiatok plynutia všeobecnej 3-ročnej premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 2Cdo/194/2011 zo dňa 27.11.2012). K nemajetkovej ujme žalobcu v prejednávanej veci dochádzalo osobitne v tých mesiacoch, v ktorých nebol dodržaný limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) predmetnej Smernice a v priamej príčinnej súvislosti s ktorým porušením smernice potom boli porušené osobnostné práva žalobcu, pričom následne - v nasledujúcich mesiacoch (ku dňu splatnosti mzdy, t.j. vždy 10. deň nasledujúceho mesiaca) táto ujma nebola zo strany žalovaného kompenzovaná v služobnom plate žalobcu navyše o požadovaných 35 %, resp. 20 %. Žalobca si predmetné nároky uplatnil až počnúc splatnosťou mzdy za marec roku 2020, ktorá bola 10.04.2020 - žaloba bola pritom na súde podaná dňa 08.04.2023 (č.l. 116), čo znamená, že jednotlivé nároky žalobcu premlčané nie sú.

19. Súd preto žalobe v plnom rozsahu vyhovel a na žiadosť žalovaného (i so súhlasom žalobcu) v zmysle § 232 ods. 3 CSP uložil žalovanému dlhšiu – 15 dňovú paričnú lehotu na plnenie (výrok I.), vrátane lehoty na plnenie náhrady trov konania, o ktorej náhrade súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP – žalobca, právne zastúpený, mal v spore plný úspech a preto súd zaviazal žalovaného na náhradu trov konania v miere 100 % (výrok II.). O konkrétnej výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Zvolen, písomne v dvoch vyhotoveniach. Podľa § 362 CSP odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde, ktorým je Krajský súd v Banskej Bystrici.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania podľa § 127 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.